

Idrottsforskaren

Innehåll

Redaktören har ordet	2
Debattinlägg om svensk badminton	4
Svensk tennis inför framtiden – några reflektioner på basis av årets Båstadtennis.....	9
Reflektioner kring styrelsearbetet i Svenska tennisförbundet	16
Tiokamp 1952 och 2015	19
Money makes the world go around	22
Några reflektioner på årets Bokmässan i Göteborg	25
Den 14:e europeiska idrottspsykologikongressen	27
På jakt efter något nytt – om förändringsprocesser i organiseringen av svensk föreningsidrott	29
Att sluta föreningsidrotta – En kvalitativ studie om hur idrottsföreningar i Umeå Kommun upplever ungdomars avhopp från idrotten.....	33
Workshop för historisk idrottsforskning 2015.....	46
40 år med SVEBI – några sammanfattande reflektioner fritt ur minnet	47

Redaktören har ordet

Efter en svajig sommar närmar sig nu hösten med stormsteg. Ännu finns det lingon i markerna, men blåbären och kantarellerna befinner sig i slutskedet. I slutskedet är också SVEBIs verksamhetsår - det nya börjar som bekant den 1 oktober. Och nu är också Idrottsforskaren nr 2 klar för läsning. Den innehåller som vanligt lite av varje som t.ex. :

- ett debattinlägg av P.G. Fahlström, Linnéuniversitetet/Växjö, kring svensk badminton - P.G.s huvudidrott.
- en artikel av Erwin Aplitzsch med utgångspunkt från deltagandet i en FEPSAC-konferens.
- jag bidrar med tre inlägg: ett kring årets Båstadtennis och svensk tennis framtid, en personlig tillbakablick på mina 40 år med SVEBI samt några reflektioner kring årets bokmessa i Göteborg.
- en initierad tennisartikel kring styrelsearbetet i Svenska Tennisförbundet skriven av landets främste tennisjournalist - Jonas Arnesen.
- en av Sveriges främsta tiokampare på 1950-talet - Kjell Tännander - gör en intressant jämförelse mellan tiokamparna Bob Mathias (OS-vinnare i Helsingfors 1952) och årets VM-vinnare Ashton Eaton - bägge amerikaner och bägge slog världsrekordet. Kjell blev själv 7-a i Helsingfors-OS 1952 och var också flerfaldig svensk mästare i de idag udda grenarna stående längd- och höjdhopp. Kjells bägge döttrar - Anette och Kristine - blev också framgångsrika friidrottare på 1970-talet.
- ett utmärkt uppsatssammandrag från Umeå.
- en blänkare om en workshop kring idrottshistorisk forskning. Platsen är Örebro universitet den 22/10.
- Lollo (SVEBIs ordförande) bidrar också med inlägg i detta nummer.

Snart stundar också vår traditionella forskningskonferens, som i år är tidigarelagd till den 11-12 november och kommer att avhållas på Linnéuniversitetet/Växjö. Den kommer att föregås av ett

forskarmöte den 10 november. All information kan fås dels via vår hemsida (www.svebi.se), dels via Linnéuniversitetets hemsida. Det lovar som vanligt att bli en intressant konferens.

Delar av styrelsen finns med i skriften Svensk Idrottsforskning nr 3/15 - Lollo och Susanne Linnér. Denna skrift kommer från nästa år att ges ut digitalt, så nr 4/15 blir det sista som pappersnummer.

Jag kan också nämna att en av våra tidigare skribenter - redaktören för Vasalöparen. författaren, personlige tränaren, föredragshållaren och tillika konditionskonnässören Erik Wickström - snart kommer ut med en träningsbok för mer motionerande skidåkare. Hans tidigare bok - Längdskidåkning För Dig - fick välförtjänt mycket bra kritik. Det kan också nämnas att han 2014 kom 25:a i Vasaloppet - 33 sekunder efter segraren. Gå gärna in på Eriks blogg för att få mer information! Där ligger Erwin och jag i lä!

Jag vill också påminna om att ett av världens största idrottsevenemang just nu går av stapeln i England: Rugby - VM! Regerande världsmästare är "The Blacks" från Nya Zeeland som också är favorit i år. VM pågår i nästan en månad.

Son nämnts går vi nu in i ett nytt verksamhetsår 2015-2016. Det innebär ny inbetalning av medlemskap - en medlemskapsutgift som fortfarande är lågt satt: 50 kronor för studenter/pensionärer, 150 kronor för övriga medlemmar samt 300 kronor för bibliotek/organisationer. Vårt plusgiro är detsamma som för 40 år sedan - 25 18 21 - 5. Glöm inte att i samband med inbetalningen informera om namn, bostadsadress/ort, telefonnummer och e-postadress samt vilket verksamhetsår som avses! Dessa data är viktiga för våra utskick! Välkommen som gammal, nygammal eller ny medlem!

Anders Östnäs

redaktör

Debattinlägg kring svensk badminton

Detta bidrag tar sin utgångspunkt i en debatt jag medverkade i på Svenska Badmintonförbundets hemsida – därför framskyntar lite badmintonexempel här och där.

Med inlägget vill jag ta upp den risk och den tendens som jag ser i allt fler idrotter nämligen att vi fokuserar på grenspecifik träning och tävlingsresultat alldeles för tidigt.

Erfarenheten visar att det är mycket större chans att nå framgång i idrott om man har hållit på med flera idrotter upp till 15-16 års ålder. Så att tidigt smalna av och välja är ingen bra väg till senare framgång. Att hålla på med flera idrotter är bra för att det ger utövarna en chans att finna ”sin” idrott dessutom utvecklas en mängd färdigheter som inte tränas på t. ex. badmintonpassen men som är bra för den fysiska och motoriska ”verktygslådan”.

Trots detta bedriver många unga utövare så många pass i ”sin” idrott att det inte hinner med annat. Jag skulle vilja att svenska tränare/föräldrar inte bara ”accepterar” och tycker det är OK att en kille eller tjejer håller på med ytterligare idrott(er) utan att de faktiskt uppmanar dem att syssla med fler idrotter – det kommer att göra dem till bättre idrottsutövare. Det är dessutom min erfarenhet som badmintontränare under nästan 40 år att långsiktigt inriktad träning faktiskt ofta ger framgångar tidigare än förväntat.

Vi ser idag i många idrotter att det tar allt längre tid att nå världselitnivå, beroende på den höga nivån och den mångåriga träning som krävs. Trots detta tycks det pågå en nationell och internationell kapprustning där det gäller att driva fram unga idrottare, genom intensiv träning och tävling. Men det finns inget samband mellan att vara bäst när man är 14-15 år och att bli bra som vuxen spelare. Dessutom är det ju så att ju tidigare dessa talanger väljs ut, desto större chans är det att de som är tidigt utvecklade som ”kommer med” – man blandar ihop talang och fysisk mognad.

Därför är mästerskap och landslag för U13 och U15, Ungdoms-VM/OS etc. oviktiga för långsiktig framgång eftersom de riskerar att leda till ett fokus på rankinglistor och resultat i åldrar där de helt saknar betydelse och riskerar att leda till kortsiktig resultatjakt i stället för utvecklande av långsiktiga förmågor. Jag tror att det finns alldeles för många pokaljägare bland tränare och föräldrar i dagens ungdomsidrott!!

Visst finns det idrottare som varit bäst sedan 12 års ålder men den samlade kunskapen på området (här pratar jag om årtal av omfattande internationell forskning och erfarenhet) visar att det generellt inte är någon fördel med tidig specialisering och att de som blir bra ofta har sysslat med många idrotter under längre tid. I en nyligen genomförd studie i England med mer än elitidrottsutövare fann man att det var 2-3 gånger större chans att bli landslagsutövare om man hållit med 2-3 andra idrotter i 15 års ålder.¹ Detta är inte min åsikt utan ytterligare ett exempel på samlad vetenskaplig kunskap

Jag får ofta intryck av att idrottsledare/tränare ifrågasätter olika forskningsrön eftersom de tycker att de inte stämmer med verkligheten. Så kan man naturligtvis tycka men det är ju egentligen så att forskning/vetenskap är en systematiserad, insamlad kunskap om verkligheten. Däremot kan man alltid finna avvikande exempel vilket gör att man kan tycka att vetenskapen inte stämmer. Det finns de som röker ett paket cigaretter om dagen och blir över 100 år gamla. Det finns Tiger Woods-liknande idrottare som börjar med sin idrott redan ”i vaggan” och blir världsmästare. Det finns också sådana som Donald Thomas som spelade basket tills han var 22 och sedan sadlade om till höjdhopp och blev världsmästare året efter, 2007. Man kan alltid hitta exempel som stödjer den egna åsikten men det ändrar inte den totala bilden. Risken är att man ägnar sig åt någon typ av ”anekdotisk bevisföring”: man hittar enskilda exempel som stödjer den egna ståndpunkten och ser dem som bevis nog.

Idag håller många idrotter i åtskilliga länder på att utveckla talangtrappor som talar om vad, när och hur mycket man ska träna i olika åldrar. Många idrotter håller på med talangtrappor – ofta byggda på en modell som kallas LTAD-modellen. Det är viktigt att betona det inte finns något vetenskapligt stöd för den modellen. Tvärtom har den ofta kritiserats av forskare för att den förenklar verkligheten och inte tar hänsyn till t.ex. individuella och kulturella skillnader. Trots detta används den av förbund och idrotter världen över. Alla måste följa denna trappa. Det påminner om när man gick till Barnvårdscentralen med sina barn för att (helst) få bekräftat att ”de ligger på kurvan”. Denna kurva har talangutvecklarna sedan förlängt genom talanggrupper, in på idrottsgymnasier, akademier och träningscenter!! Den som inte ligger på kurvan riskerar att

---

¹ Bridge, M., & Toms, M. (2012). The specialising or sampling debate: a retrospective analysis of adolescent sports participation in the UK. *Journal of Sports Sciences*, 2012; 1–10

bedömas som mindre talangfull, mindre intressant och väljas bort. Vi kan idag se att allt fler av landslagsutövarna i allt fler idrotter har gått på idrottsgymnasium, RIG, REG eller idag NIU. Det kan ses som ett belägg för idrottsgymnasiernas förträfflighet. Men om det blir allt svårare att nå landslaget om man inte gått på idrottsgymnasium så kan man hävda att det första urvalet till morgondagens landslag sker redan när i 15 års ålder!! Vilka kriterier ligger till grund för dessa uttagningar? Väljer vi ut rätt aktiva dit? Vilka sorteras bort, varför? Vem är kompetent att göra detta urval?

Då blir min fråga: Omfattande forskning har visat att ju tidigare urvalen görs i idrott desto större är risken att man väljer ut de tidigt födda och tidigt utvecklade. Är det så i svensk badminton? Väljer vi ut spelarna så tidigt och bedriver verksamheten på ett sätt som gör det svårt för de icke utvalda att komma med senare? Om det är fallet så har vi ett jätteproblem att arbeta med.

God talangutveckling är en process som måste anpassas till individen. Det finns inte en enda trappa upp på framgångens berg. Det finns många stigar dit upp. En god talangutveckling måste kunna bidra till att utveckla olika talanger hos olika individer och de goda talangutvecklarna måste kunna använda många stigar till toppen. Annars är det risk att vi skapa ett talangprogram som inte passar de bästa talangerna utan att vi väljer ut dem som bäst passar in i programmet!

I dag talas ofta om ”10 000 timmarsregeln”. Det sägs att det tar 10 000 timmar för att nå världselit etc. Denna ”regel” ska man ta med en stor nypa salt: den säger inte vad man ska träna, inget om intensitet, inget om specialisering etc. Men framför allt kan man inte säga att stämmer vad gäller antal timmar. Det finns de som tränar 10 000 timmar och inte vinner SM och det finns de vinner VM långt innan de tränat så många timmar. Sarah Sjöström slog världsrekord på 100 fjärlil 2009 när hon var 15 år gammal. Hon var alltså, där och då, den per definition den bästa någonsin. Om hon skulle ha tränat 10 000 så hade det krävts nästan två timmar om dagen varje dag i veckan sedan den dag hon föddes!! Däremot kan man se 10 000 timmar som en metafor, en bild som visar att det tar långt tid och mycket träning – för att bli så bra som möjligt. Men det garanterar inga medaljer och du kan förmodligen göra timmarna i många olika idrotter.

Tyvärr verkar det som om många tränare, ledare och föräldrar inte vill ta till sig de kunskaper som finns på området. Man fortsätter som man alltid gjort. Och då förvånar det mig att man

samtidigt beklagar sig och pratar om hur bra vi var förr, hur dåligt det går nu osv. Men varför stannar ingen upp och frågar: gör vi rätt, finns det en annan väg?

Egentligen borde alla tränare, ledare och föräldrar sedan länge känna till nackdelen med för tidig specialisering och talangselektering. De borde känna till fördelarna med en senare specialisering, fördelen med en bred "idrottsbas" både för framtida elitprestationer och för ett bestående livslångt badmintonintresse. Det är kunskap som funnits under många år!!

Om vi vill utveckla vår sport, om vi vill ha fler utövare på alla nivåer, om vi vill att våra internationella spelare ska bli mera framgångsrika så kan vi inte göra som förut och fortsätta i samma hjulspår och bara hoppas att något ska hända. För det är nog som Einstein en gång sa: Dårskap är att göra samma sak om och om igen men förvänta sig andra resultat.

Vi kan inte bli bäst i världen genom att köra någon sorts Kina-light. Jag känner kinesiska badmintonspelare som tränat 42 timmar i veckan från 13 års ålder!" Vi kan inte utmana dem genom att träna lika mycket eller ännu mer.

Vi måste bedriva vår verksamhet "smartare", på vårt sätt, utifrån svenska förutsättningar, våra värderingar etc. Vi måste skapa en svensk modell som genomsyrar träning i klubbar, distriktens och förbundets lägerverksamhet, landslagens verksamhet, prioriteringar och uttagningskriterier, serie- och tävlingssystemet och inte minst våra utbildningar från utbildning av ledare i klubbarnas nybörjarverksamhet till utbildning av idrottsgymnasietränare, förbundstränare, åldersansvariga och kaptener. Det är välutbildade ledare som är motorn i hela denna process.

Detta är en utbildningsfråga. Många av dem som tränar våra ungdomar idag har i bästa fall genomgått tre helgkurser på sammanlagt cirka 55-60 timmar. Man kan inte kräva att dessa tränare ska kunna bedriva en allsidig träning för barn och ungdomar från 7-16 års ålder. Om ungdomsidrotten ska utvecklas, både vad gäller elitinriktning och ett bredare "behållarperspektiv" krävs välutbildade tränare med relevant kunskap i förhållande till de krav som ställs i olika åldrar.

Hela talangutvecklingsområdet är i stort en utbildningsfråga: utbildning av spelare, föräldrar, tränare, åldersansvariga och förbundsledare. Men så länge de inte vill ta till sig den kunskap som

finns på området så är hela denna diskussion förgäves. Och då finns det anledning till oro för framtiden...

Jag skulle önska en konferens, en avstamp, kring talangutvecklingsområdet. På denna konferens bör man samla klubbföreträdare, idrottsgymnasietränare, landslagsansvariga, åldersansvariga, kaptener och förbundsfröreträdare etc. Målet ska vara att skapa en samsyn och tillsammans påbörja utvecklandet av en svensk modell för talangutveckling. En modell byggd på kunskap och beprövad erfarenhet.

P.G. Fahlström

Linnéuniversitetet/Växjö

Svensk tennis inför framtiden - några reflektioner på basis av årets Båstadtennis

Inledning

2015-års Båstadturneringar är avslutade - Collector Swedish Open för damer (13-19 juli) och Skistar Swedish för herrar (20-26 juli). I år hade dam- och herrturneringen bytt plats, dvs - som sig bör - damerna först. Förra årets fantastiska väder ersattes i år av en mycket ostadig och sval väderlek. Trots detta har Båstad undgått dagsregn, vilket medfört att dagsprogrammen har kunnat genomföras. Jag har som SVEBIs representant givetvis varit på plats, något som jag varit sedan tidigt 60-tal - som domare (25 år), åskådare och skrivare. Jag kommer att i korthet ta upp de bägge turneringarna för att sedan bl.a. via mina tenniskontakter spekulera om svensk tennis framtid.

Damturneringen

Det stora namnet var naturligtvis världsettan Serena Williams, som dök upp med sitt entourage på måndagen den 13 juli - lämpligt nog när solen för första gången tittade fram denna inledningsdag. Dagen därpå var det dags för en oerhört välbesökt presskonferens, där hon betonade hur glad hon var att vara tillbaka i denna idyll. Hon vann också första matchen lätt mot en belgisk kvalspelare, men inför andra matchen var det finito. En armbågsskada satte stopp för vidare spel och det stora dragplåstret var borta - med de cirka 4 miljoner hon fick för att ställa upp! Men arrangörerna hade tur i oturen. Det öppnade för vår etta Johanna Larsson, som tidigare förlorat två finaler: 2011 mot Polona Hercog och 2013 mot Serena Williams. Hon vann turneringen från sin 7-seedade position och detta på ett övertygande sätt - utan setförlust. Finalmotståndaren Mona Barthel, som tidigare slagit ut Sverigetvåan Rebecca Peterson i kvarten (efter visst besvär), var chanslös i finalen. Som grädde på moset vann Johanna även dubbeln tillsammans med holländskan Bertens. Det är inte för mycket sagt att hon räddade turneringen. För vinsten fick hon 280 WTA-poäng och 43.000 USD och hon klättrar från en cirka 70-plats till kring 50-strecket på världsrankingen. Den genomsnittliga Båstadpubliken kommer om en storstjärna spelar eller om svenskar/svenskor går långt, vilket innebar att det var en bra

publiktillströmning under veckan. Drygt en vecka senare åkte hon ut tidigt i Umag-turneringen. Det är alltså långt kvar till den reella världseliten.

Förutom Serena låg de bästa damerna kring 20-strecket i världen, vilket får anses passabelt för en lågt rankad turnering som Båstad. Den innehöll många bra matcher med Johanna Larssons fina form som en extra dimension.

Herrturneringen

I herrturneringen var spanjoren Ferrer (världs-sjua) topprankad, men kom inte till start på grund av skada. I stället var det belgiska stjärnskottet David Goffin - rankad 15 i världen - och Båstadvännen spanjoren Tommy Robredo (15-e året i streck i Båstad och nr 20 på ATP-rankingen) topprankade. De tre svenskarna - Markus Eriksson, Christian Lindell (Sverige-tvåa) och Sverige-ettan Elias Ymer fick samtliga wild cards, medan övriga svenskar slogs ut i kvalet. I övrigt fanns en hel del meriterade spelare med som spanjorerna Almagro, Verdasco, fransmännen P-H Mattieu och Chardy, argentinarna Delbonis och Monaco, brassarna Bellucci och Sousa - många av dessa kring 20-strecket eller bättre under tidigare tennisperioder. Och kanske framför allt det tyska stjärnskottet Zverev - endast 18 år gammal. För att vara en lågt rankad turnering - 250-turnering - var det ett bra startfält. Till skillnad från damturneringen saknades svenskar i slutspelet - vare sig i kvartsfinalerna eller i semi i dubbel. Detta har inte hänt sedan 1977. Detta påverkade naturligtvis publiktillströmningen. Toppseedade Goffin åkte överraskande ut mot fransmannen Paire i första rundan, medan den specielle Båstadfavoriten Robredo gick hela vägen fram till final. Den mycket oberäknelige Paire inledde oinspirerat och närmast nonchalant mot Markus Eriksson, men blev allt bättre för varje match - slog Goffin, Uzbekistans Istomin och sen fjolårssegraren Cuevas från Uruguay i semi. I finalen mot Robredo behärskade han vinden bäst och vann i två raka. Det man minns från den finalen var Paires lysande stoppbollar och hårda servar. Han får 250 ATP-poäng och 80.000 USD för besväret och klättrar från en cirka plats 40 ner mot 30-strecket. Men med tanke på avsaknaden av svenskar var det påtagligt glest på läktarna under slutrundorna. På grund av regnet fick dubbelfinalen spelas parallellt på bana ett. Den vanns av paret Chardy (Frankrike) och Kubot (Polen).

Men svenskarna då? Genomgående dåligt: vårt hopp Elias Ymer floppade mot brassen Bellucci - efter ett jämt första set tappade han helt koncentrationen och missade många enkla bollar. Samme Bellucci slog sedan Sverige-tvåan Lindell relativt lätt och tillsammans med landsmannen Souza eliminerade han sedan Sveriges Davis Cup-par Lindstedt/Brunström med 6/2, 6/1. Pinsamt! En ur svensk synvinkel usel turnering. Men som tennisentusiast var det rent spelmässigt en bra turnering. Den håller trots låg ranking - 250-turnering- hygglig klass. Och den är mycket populär bland spelarna. Det finns nog ingen turnering i världen där avståndet mellan spelarnas logi och centercourten är mindre än 100 meter samtidigt som allt är ytterst välarrangerat. En eloge till turneringsdirektören Christer Hult och hans medarbetare!

Båstadtennisens framtid?

Båstadtennisen, som startade redan 1948, har haft sina ups and downs. På 60-talet, när tennisen blev en folksport i Sverige, var det Manuel Santana, Janne Lundqvist och Uffe Schmidt som var favoriterna. På 70-talet kom Björn Borg och Ilie Nastase och på 80-talet var svenskarna Wilander, Edberg, Pernfors de stora favoriterna. Så länge var tennisen stor i Båstad. På 90-talet i samband med den ekonomiska krisen tappade turneringen mark. Det var till och med tal om att lägga ner den. Men 1999 skedde en kursändring: PR Event med tennisentusiasterna Christer Hult och Thomas Wallén i spetsen tog över Swedish Open. Turneringen fick ett rejält uppsving, näringslivet och sponsorer engagerades och hela tennisstadion moderniserades. Framgångarna hördes över hela tennisvärlden och turneringen (endast herrar) fick alltmer beröm. Den utnämndes under en räkka av år till världens bästa turnering. Många spelare - se Robredos elva år i sträck - är ett bevis bland många. År 2008 sålde PR Event turneringen till franska storkonglomeratet Lagardère, som bl. a äger Friends Arena i Solna. Samtidigt fick man via fransmännens hjälp möjlighet att åter öppna för en damturnering - något som man inte haft sedan tidigt 70-tal. Sedan några år har Christer Hult ansvaret för Swedish Open, Stockholm Open samt företagets tävlingar i Singapore och Washington - han är Lagardères Head - of - tennis, när det gäller dessa tävlingar. Gamle kumpanen Thomas Wallén har gått vidare och är sedan några månader ordförande i Svenska Tennisförbundet. Ett i mitt tycke utmärkt val!

Lagardère ser enligt Hult Båstadturneringen som en kronjuvel, eftersom företaget äger turneringen till skillnad från andra turneringar som de endast driver. Visionen är att bli Europas

största tennisevent efter Grand Slam - turneringarna med 100.000 åskådare under de två veckorna. Tanken att höja turneringens status från 250 till en 500-turnering (herrar) har diskuterats, men det fordrar en tredubbling av prispengarna, vilket i sin tur innebär ökning av sponsorernas insatser med drygt 25%. Sen handlar det också om att få en 500-licens, vilket inte är helt enkelt. I skrivande stund meddelas att ett tioårigt avtal räddar Swedish Open kvar i Båstad. Med tanke på att turneringen ägs av Lagardère fanns inga garantier att ha kvar Båstad som turneringsort. Men hotet är nu avvärjt tillsvidare. Skistar kvarstår som huvudsponsor och hotellkedjan Scandinavian Resort (ägare av bl.a. hotell Skansen) liksom Peabprofilen Erik Paulsson och naturligtvis Christer Hult tillhör undertecknarna. Framtiden är alltså grön för tennis i Båstad!

Svensk tennis framtid?

Jag har fortlöpande under hela turneringen varit i kontakt med tennisprofiler, som har närkontakt med tennisens alla nivåer - personer som Växjö's brödrapar Kurt och Åke Magnusson, Sveriges främste tennisjournalist Jonas Arnesen m.fl. Hur ser framtiden ut? Ja, vi är överens om att det inte kan bli sämre sen Robin Söderling slutade på grund av en svårartad körtelfeber 2011. Då hade han sopat banan med flertalet världsstjärnor och krossat spanjoren Ferrer i Båstadfinalen. Kort efteråt fick han sjukdomen och har sen dess inte kommit tillbaka. Jag vågar nog hävda att trots att han känner sig bättre nu så är hans lysande tenniskarriär slut. Han har fått barn och satsar på att bli en entreprenör inom tennis. Han har bl.a. utformat en ny tennisboll och varit turneringsdirektör för Stockholm Open. Att ha varit borta från toptennis i fyra år omöjliggör rimligen en återkomst till världseliten! Det handlar i stället om att satsa på dagens ungdomar.

Men damerna först: här är Johanna Larsson i särklass, men samtidigt finns en del yngre spelare som kan bli riktigt bra. Främst tänker jag på Rebecca Peterson, som gjorde en bra turnering med två vinster före förlusten i kvarten. Rebecca gick senare fram till kvalfinal till US Open, men föll där efter en bra match. Men jag ser henne som en potentiell topp-100spelare inom snar framtid. I bakgrunden finns också Susanne Celic. som stretade emot bra mot rutinerade Koulalava från Tjeckien. Tyvärr får man nog konstatera att forna Sverige-ettan Sofie Arvidsson har gjort sitt som toppspelare. Minns att hon var knappt över ranking 20 i världen för några år sedan. Sen har karriären gått gradvis nedåt. Sen är frågan hur bra Johanna Larsson kan bli? Trots idog vilja och

kämpaglöd har jag svårt att se henne bland de tjugo bästa. Men än så länge är hon klar Sverige-etta. Det ser rätt hyggligt ut, men konkurrensen är stenhård!

På herrsidan handlar det framför allt om bröderna Ymer. "Åldermannen" Elias har under året kvalat in till årets samtliga Grand Slam-turneringar, vilket utifrån dagens perspektiv är en stor framgång. Att han sedan förlorade i första omgångarna i Australien Open, French Open, Wimbledon och US Open kan man inte klandra honom för. I Wimbledon fick den otacksamma uppgiften att möte kroatien och servekanonen Karlovic (42 serveess!!) i första rundan, men gjorde en bra match. Att han sedan floppade i Båstad var naturligtvis en besvikelse, men jag ser det mer som en tillfällighet. Hans yngre bror Mikael snart 17 år var i final i juniorklassen i Wimbledon, men förlorade. Sen vann han kort därefter junior-VM i Turkiet. Ett löfte av rang. Sen har vi den tredje Ymer, Rafael, som bara är cirka tio år. Han ses redan nu som en jättetalong. Jag kan i det sammanhanget nämna att jag på 60-talet ibland tränade med en ung Mikael Pernfors - då i samma ålder som Rafael Ymer i tennistältet i Staffanstorps. Jag var tenniskompis med fadern Bengt och jag spådde redan då att han skulle bli något stort. År 1983 var han i DM-final i Lund - en match som jag för övrigt dömde. Han vann DM-finalen - två år senare var han i final i Franska Öppna mot Ivan Lendl och var som bäst världstio i slutet av 80-talet. Det ska börjas i tid! Idag spelar han uppvisningstennis, är tränare och håller föredrag med bostaden i Florida som fast bas. Att komma fram som tonåring och nå världseliten är idag mer eller mindre omöjligt. Betänk att Björn Borg inte var fyllda 16 år, när han 1972 debuterade i Davis Cup mot Nya Zeeland, där ha bl.a. slog världsstjärnan Onnu Parun efter fem set och Mats Wilander var 17 år när han vann Franska Öppna 1982. Idag är konkurrensen oerhört mycket hårdare jämför med för 30 år sedan.

Finns det några framtidsrecept för att få fram nya talanger och åter etablera svensk tennis i världseliten? Jag har några reflektioner kring detta aktuella ämne:

- bättre kvalitet på träningarna. Under glansåren på 1980-talet var de inbördes träningsmatcherna mycket lika seriösa tävlingsmatcher.
- bättre utbildade tränare.

- utveckla samarbetet mellan de tennisakademier, som börjar växa fram - t.ex. Good to Great - och Svenska Tennisförbundet
- låt våra talanger spela fler och tuffare turneringar
- låt några av våra bästa spelare byta tennismiljö. Ett exempel är att Elias Ymer numera har Spanien som fast bas.
- utveckla serve- och volleyspelet. Här finns stora brister bland svenska tennisspelare. Ett exempel: Federer kan idag hålla sig kvar i toppen mycket tack vare sitt mer offensiva spel. Detta får nog i hög grad tillskrivas Stefan Edbergs inträde i Federers tränarstab. Stefan menar jag tillhör världens topp fem-spelare genom alla tider när det gäller volleyspel. Jag blir ofta förvånad - även när det gäller dagens toppspelare - att de inte attackerar mer. I min värld är det givet att när man pressar ner motståndaren långt bakom baslinjen ska man fram till nät. Man ska komma ihåg att även baslinjespecialister som Björn Borg och Mats Wilander ofta var framme vid nät i samband med sina stora vinster. Björns fem Wimbledonvinster och Mats fantastiska finalseger mot Lendl i US Open 1988 (fem set över fem timmar!) var mycket en frukt av baslinjespel kombinerat med offensiva attacker.
- jag menar fortfarande att - framför allt - ungdomens mobilanvändning och överhuvudtaget agerandet på sociala media utgör ett hinder när det gäller dagens tennisträning. Det har jag också hört från auktoritativt håll, dvs de som regelbunden är involverade i ungdomars tennisträning. Det tar tid och fokus från - kanske inte träningen i sig - utan från umgänget kring själva träningen - tennisens närmiljö.
- alla elitspelare eller elitspelare in spe borde dels gå på domarkurs, dels själva döma. Det gör spelarna mer medvetna om domarskapets problem samtidigt som det kan utveckla tennisens närmiljö. Dagens tennisträning tenderar att vara alltför individualiserad på bekostnad av närmiljön - tenniskompisar, tennisdömare, tennisledare, anhängare. Förr - för att åter bli lite nostalgisk - var det en helt annan sammanhållning bland de svenska spelarna. Man bodde ihop, tränade ihop, körde till turneringar ihop ledda av t.ex. Jonte Sjögren, Tim Klein m.fl. Träningen blev som seriösa turneringar och skapade samtidigt enorma vinnarskallar. Möjligen kan man se de uppoppande tennisakademierna som ett embryo med liknande innehåll!

I linje med Jonas Arnesens reflektioner måste styrelsearbetet i Svenska Tennisförbundet stagas upp. Jag tror också att Thomas Wallén kan vara rätt man i rollen som ordförande samtidigt som man måste få en mer aktiv generalsekreterare. Just nu är Michael Rudin t.f. generalsekreterare. Och - naturligtvis - behålla och gärna utöka sponsorskapet från framför allt huvudsponsorn - SEB. Wallenbergssfärens flaggskepp har ju i alla tider varit tung aktör inom svensk tennis. I dagsläget består styrelsen av sex personer förutom ordföranden Thomas Wallén (sponsorer/samverkan): Cecilia Dahlman (elit/landslag), Henrik Mitelman (marknad/kommunikation), Rebecka Hjort (internationell samverkan/kommunikation), Kenneth Bergbom (tävling/utbildning/utveckling), Anette Hedberg (region/klubbutveckling), Anders Rydberg (ekonomi/administration). Den närmaste tiden arbetar "styrelselaget" med att lägga upp en verksamhetsplan för 2016. Nu är det upp till bevis för den nya styrelsen - och för svensk tennis och dess framtid!

Det krävs således mycket av alla aktörer inom svensk tennis för att Sverige åter ska bli en tennisation att räkna med.

Anders Östnäs

Reflektioner kring styrelsearbetet i Svenska tennisförbundet

Hur får Svenska tennisförbundet bästa tänkbara styrelse? Åtminstone inte på det sättet som tillsättandet går till i dag. Det optimala är i mina ögon att årsmötet väljer en ordförande som i sin tur handplockar de styrelseledamöter han eller hon vill omge sig med.

Med nuvarande system finns en uppenbar risk att ordföranden leder en grupp i vilken x antal personer utgör en belastning som inte bara försämrar förutsättningarna att nå resultat utan också skapar irritation och frustration i gruppen. Jag påstår inte att fallet är så i tennisförbundets nuvarande styrelse, men ser i alla fall några exempel på ledamöter som nye ordföranden Thomas Wallén sannolikt inte plockat med om han fått välja sitt lag. Finns det då inte en risk att av ordföranden handplockade ledamöter blir marionetter i händerna på ledaren?

Teoretiskt finns förstås risken, men gör valberedningen ett bra jobb nominerar de till årsmötet en ordförande med stark integritet och lång erfarenhet av ledaruppdrag. En sådan ordförande vet att såväl dynamiken i gruppen som möjligheten till utveckling försvinner i samma stund som ledamöterna säger ja och amen till allt ordföranden föreslår. Då är risken större att en från början driftig och engagerad ordförande så småningom tappar lusten på grund av att några ledamöter sitter i styrelsen bara därför att de känner sig hedrade av att ha blivit invalda. I själva verket är de inte alls intresserade av att lägga ner tiden som krävs för att kunna göra en betydande insats. Observera att detta är mer ett generellt resonemang och att jag inte åsyftar ordningen i tennisförbundets nuvarande styrelse.

Visst, det handlar om ideella uppdrag och många har helt enkelt inte tiden som krävs. Men då går det också att säga "Nej, tack. Jag är glad att ha blivit tillfrågad, men känner att jag inte har möjlighet att kunna bidra på ett bra sätt".

Thomas Wallén valdes till ordförande på årsmötet i Uppsala i april i år. Eftersom de första 90 dagarna på ett nytt uppdrag eller nytt jobb sägs lägga grunden till om en fortsättning ska bli lyckosam eller inte borde det nu kanske gå att förutsäga hur vi en dag kommer att bedöma den 61-åriga göteborgarens framtid. Men vem kan göra det? Frånsett att den nya styrelsen tog det absolut nödvändiga beslutet att sparka generalsekreteraren Ulf Dahlström tycks inte mycket ha hänt - utifrån sett alltså. Men det är tack och lov inte liktydigt med att ingenting har hänt. Wallén

har sedan tillträddandet jobbat på heltid med uppdraget och då inte minst för att säkerställa de sponsorsintäkter som är nödvändiga för att kunna bedriva en proffsig verksamhet. Hur han lyckats lär vi få svar på under den närmaste tiden och det skulle förvåna om inte Wallén kommer att presentera ett sponsorspaket som vida överglänser det befintliga. Å andra sidan känns det inte som en vild gissning! Sponsorsintäkterna har halverats sedan 2007 och 70% av de drygt sex miljarder kronorna skulle försvinna nästa år, eftersom SEB beslutat sig för att hoppa av som huvudsponsor.

Enligt uppgift ska SEB ha omprövat sitt beslut att lämna tennisförbundet och visar det sig riktigt är det en tydlig markering, som visar på förtroende för Wallén och den nya styrelsen men också ett misstroende mot den tidigare ordföranden Stefan Dahlbo och hans styrelse.

Jag ska inte här gå närmare in på Dahlbos sejour utan bara kort konstatera att den blev olyckligare än vad som hade behövt bli fallet. Dahlbo är en genuin tennisälskare med bred erfarenhet från sportens alla nivåer, men det hjälpte föga då han inte hade omdömet att ta en timeout - alternativt avgå - i samma stund som det riktades allvarliga brottsmisstankar mot honom i samband med HQ-bankskandalen. Att dessutom även den dåvarande valberedningen visade bristande omdöme då den inte tog tag i saken gjorde att förbundets förtroende gick förlorat i näringslivet, vilket i förlängningen försämrade villkoren för svensk tennis i stort.

Thomas Wallén kan vara mannen som reparerar skadan. Under sina år som tävlingsdirektör för Swedish Open i Båstad har han etablerat en nära kontakt med näringslivet. Även om det ligger i sakens natur att företag får bättre exponering i en turnering än i ett förbund kan säkert dessa kontakter generera intäkter till förbundet. Men det endast under förutsättning att pengarna öronmärks för satsningar som ger medial uppmärksamhet och inte riskerar att hamna i svarta hål. Förhoppningsvis blir Wallén också mannen som överbryggat de djupa klyftor som finns mellan olika intressenter i svensk tennis. Det är en nog så grannliga uppgift.

Även andra utmaningar står för dörren. Wallén är driftig, brinner för svensk tennis och hade inte tagit på sig ordförandeskapet om han inte känt att han kan göra skillnad. Men han är också en otålig man. Hur den ekvationen går ihop med en stor och i flera stycken tungrodd organisation

återstår att se. Förmodligen hade förutsättningarna varit ännu bättre om han själv fått råda över styrelsens sammansättning.

Jonas Arnesen

tennisjournalist

Tiokamp 1952 och 2015

Vid årets VM i friidrott i Beijing i slutet av augusti sattes ett fenomenalt världsrekord i tiokamp, en av många ansedd som den förnämsta av alla friidrottsdiscipliner. Det var den 27-årige amerikanen Ashton Eaton som uppnådde 9045 poäng. Han själv hade det gamla på 9039 poäng, så det vill till en heroisk löpning av honom i sista grenen, 1.500 meter, för denna lilla förbättring. Endast en mångkampare till i världen har nått över 9000 poäng, tjecken Roman Seberle.

1952, vid de Olympiska Spelen i Helsingfors, satte en annan amerikan, Bob Mathias, också världsrekord i tiokamp. Den då gällande tabellen gav Bob 7887 poäng. Även det betraktades då som enastående. Den unge Bob, 21 år, hade förresten redan vunnit guld i London 1948 - som 17-årig skolpojke!

Vi ska nu studera de båda världsrekorden lite närmare. För att enklare kunna jämföra ska vi översätta Mathias resultat till den nuvarande tiokampstabellen, som ju användes på Eaton vid VM.

Nedan följer en jämförelse av deras respektive resultat och poäng.

	Eaton		Mathias	
	resultat	poäng	resultat	poäng
100 m	10.23	1040	10.9	883
längd	7.88	1030	6.98	809
kula	14.52	760	15.30	808
höjd	2.01	813	1.90	714
400 m	45.00	1060	50.2	805
110 m häck	13.69	1015	14.7	886
diskus	43.34	733	46.89	806

stav	5.20	972	4.00	617
spjut	63.63	793	59.21	726
1500 m	4.17.52	829	4.50.8	614
Summa		9045		7668

Eaton "slår" alltså Mathias med hela 1377 poäng.

"Utklassningen" får givetvis till största delen tillskrivas det faktum att Eaton är en professionell idrottsman, medan Mathias var en student, som för att få delta i en olympiad måste vara tvättäkta amatör enligt de då gällande olympiska reglerna.

Men de bådas yttre förutsättningar att nå bra resultat var i flera fall mycket olika. Jag ska nedan redovisa några av de viktigaste skillnaderna.

Nutidens PERMANENTBANOR är givetvis helt överlägsna de s.k. kolstybbsbanorna (en blandning av finfördelat kol, sand och tjärkondensat) som Helsingfors erbjöd 1952. Beijings banor var hela tiden intakta och opåverkade. Alltså en klar fördel för Eaton i alla löpgrenar, men även i längd, häck, stav, spjut, där kolstybbsansatserna ofta kunde bli "uppsprungna". Eatons resultat på 100 m, i häck, längd och framför allt på 400 m var ju imponerande (ja, troligen svensk mästare på 100 m, häck och 400 m; redaktörens anm.)

Medan Eaton hade kul- och diskusringar med perfekta CEMENTUNDERLAG fick Mathias återigen nöja sig med kolstybben. Trots detta presterade Mathias utmärkta resultat i dessa grenar medan Eaton avslöjade att kasten tveklöst hör till hans svagaste grenar.

I stavhopp har ju utvecklingen av REDSKAPEN varit revolutionerande. I Helsingfors hoppade man med helt eller nästan helt styva stavar. Vid VM använde naturligtvis alla s.k.

"katapultstavar" (oftast av glasfiber), som ju kräver en avancerad teknik, men som i högsta grad "hjälp" hopparen uppåt. Att jämföra resultaten för Ashton och Bob i denna gren vore verkligen inadekvat om man vill värdera deras prestationer.

Ett liknande förhållande gäller höjdhoppet, men nu är det fråga om HOPPSTILAR. Vid OS 1952 var tre stilar representerade: den gamla "saxstilen", den "californiska stilen", där hopparen

passerar ribban med sidan emot och "dykstilen", där magen var närmast ribban. Den californiska stilen var framgångsrikast bland höjdhoppsspecialister (Walt Davis vann på 2.04), medan saxande Gösta "Svängsta" Svensson tog en fjärdeplats för Sverige med 1.98. Bob Mathias klarade 1.90 i sin californiska stil. Sexton år senare vid OS i Mexico 1968 förvånade Dick Fosbury friidrottsvärlden med en helt annorlunda stil - "The Fosbury Flop" - som alltsedan dess varit i det närmaste allenasälliggörande och överlägset framgångsrikast (man kan jämföra med Jan Boklövs revolutionerande V-stil i backhoppning; redaktörens anm.). Denna stil tillämpade naturligtvis Eaton, när han tog 2.01 vid VM.

Ytterligare en icke oväsentlig förbättring är förvisso HOPPBÄDDARNA, som tillåter hopparna i stav och höjd att hama "hur som helst" vid nedhoppet.

Vad jag vill ha sagt med dessa rader är att vi har många omständigheter att ta hänsyn till när vi värderar tiokamparnas resultat från skilda epoker.

Bob Mathias var helt överlägsen i Helsingfors, nästan 1000 poäng för silvermedaljören Milton Campell. Självt var jag 1579 poäng efter Bob! Det gav en 7-e plats!

Kjell Tännander

fd tiokampare/höjdhoppare/mångårig funktionär vid olika friidrottstävlingar.

PS! En personlig redaktörsreflektion: jag tillbringade sommaren 1952 på en ö i Stockholms skärgård och bokförde alla OS-resultat via radio och tidningar. Vi genomförde också egna olympiska spel inom kamratkretsen där. Jag minns att även friidrottstränaren Ulf Karlsson gjorde detsamma i sin ungdom - berättat vid en SVEBI-konferens i Karlstad för några år sedan. Kjell är också en personlig vän till mej och min hustru!

Money makes the world go around.....

Ann-Christin Sollerhed, Högskolan Kristianstad

Money makes the world go around , sjöng Liza Minelli. *A mark, a yen, a buck or a pound. Is all that makes the world go around!*

MFF spelar match mot Real Madrid. Media fullkomligt exploderar och basunerar ut att Ronaldo, världens bäst betalde fotbollsspelare, beträder svensk mark. För ett tag sedan var det Zlatan som var i fokus när PSG mötte MFF. Zlatan har inte så taskig inkomst han heller. Han ligger dock ett tiotal placeringar efter Ronaldo på Forbes lista över världens 20 rikaste idrottsmän. Som etta på denna lista ligger boxaren Floyd Mayweather. Han tjänade 2,47 miljarder kronor! I en match mot Pacquiao som varade 36 minuter hann han tjäna hiskligt mycket pengar, närmare bestämt 36 miljoner varje minut! Smaka på det! Han kommer från slummen, har levt fattigt och kan väl sägas ha gjort en rejäl klassresa - pengamässigt i alla fall. En klassresa handlar om att gå från en nivå i levnadsstandard till en annan, en högre. Ohlininstitutet skrev 2012 att klassresan handlar inte bara om en ekonomisk förbättring, även om det är en förutsättning för att få det bättre. Det handlar också om en intellektuell resa, en bildningsresa. I Mayweathers fall vet jag inte hur den intellektuella bildningsresan sett ut, men helt klart så har han markant förbättrat sin ekonomi i alla fall. Åtminstone temporärt. Han verkar sätta sprätt på pengarna i snabb takt och lever ett hysteriskt lyxliv. Han hade stora skatteskulder och förra året tittade Bleachereporter på vad han spenderade en del av pengarna på, och fann att förutom att spendera dem på festande så hade han bland annat en samling armbandsur för 42 miljoner. Bra koll på tiden. Ingen risk att alla klockorna står still på en och samma gång!

När är det fult att tjäna pengar? Är det mer fult att tjäna pengar på arbete än på idrott? Är det på vad man höstar in pengarna på som spelar roll eller är det på vem man är? Är det accepterat att tjäna mycket pengar på idrott men inte på uppfinning eller på hårt arbete? Gäller det i så fall alla idrotter? Om Zlatan hade slagit igenom inom golf och tjänat sina miljoner där hade det varit samma situation då? Hade han haft lika hög status? Hade röda Malmö älskat sin miljonär då? Är

det mer okej att tjäna pengar i fotboll än i golf? Eller att tjäna dem i tennis? Om det hade varit ombytt roller, Zlatan som golfmiljonär och Parnevik som fotbollsmiljonär, hur hade det sett ut då? Zlatan ses nog fortfarande som fattige killen från Rosengård och behandlas som det och inte som knösen med miljonerna. Ingvar Kamprad ses nog däremot som knösen och behandlas som det och inte som fattige killen från Älmhult. Om Zlatan hade varit den som hade skapat IKEA och Ingvar Kamprad den som spelat fotboll, hade förhållandena varit omvända?

Klassresa är ett intressant fenomen. Speciellt intressant är hur media och allmänhet ser på detta fenomen. Är det ”tillåtet” att göra klassresor överhuvudtaget i Sverige? Är det generellt så att det är fult att tjäna pengar? Eller är det tillåtet inom somliga områden? Det kanske ses med blidare ögon att ha en lyckad idrottskarriär som grund för en förmögenhet än en lyckad affärsverksamhet. En annan fråga som är intressant är synen på nästa generation. Hur kommer samhälle och media att se på Zlatans rika söner? De har ju inte sparkat ihop sina miljoner själva. Hur ser samhället på Kamprads söner? Är det fortfarande olika syn på miljonärerna eller har de plötsligt blivit mer lika? Besuttna som besuttna? Uppfödda i överflöd och födda med silversked i mun.

Approved Index tittade på Forbes lista över miljardärer och undersökte vilken utbildning de rikaste hade. De redovisade vilka utbildningar som skulle kunna ge störst möjlighet att skapa en förmögenhet. Det uppseendeväckande var att de mest lyckosamma miljardärerna inte hade någon examen eller utbildning alls (32%). Därefter följde utbildning till ingenjör (20%) och företagsekonom (12%). Sedan var det spridda skurar på konstutbildning, finans, naturvetenskap och matematik. Bland de rikaste utan utbildning hamnade Gates, Zuckerberg, Spiegel, Notch.

Den tidiga bildningsrörelsen talar om olika ideal och inte bara ekonomiska vinningar. Att studera skulle inte bara löna sig ekonomiskt utan också en förädling av de begåvningar vi fått. Detta skulle ske genom att studiekraV och undervisning. Klassresan hade inga begränsningar, mer än i varje enskild människas förmåga och vilja att sträcka sig, bilda sig eller utveckla sina gåvor. Frågan är också vad som kan räknas in i bildning. Om det är boklig bildning som räknas, eller om det kan vara idrottslig och musikalisk bildning också?

Avichii eller Tim Bergling som han egentligen heter, rakar in stora pengar på musikskapande. Det kan ses som att han utvecklar och förädlar sina begåvningar. Studiemässigt var han dock närvarade ca 3% av sin gymnasietid. Det gick bra för honom, det har också gått bra för andra musiker och idrottsstjärnor trots att de inte hunnit vara närvarande i skolan. De är förebilder för många unga och det kan te sig som lite problematiskt när vuxensamhället hela tiden påtalar vikten av skola, utbildning och bildning. Och så ser de att det ändå går så bra för en del som helt struntar i skolan, t o m bättre i många fall än för dem som gnetar och stretar. Det är mycket lätt att tänka: *Money makes the world go around! A mark, a yen, a buck or a pund. Is all that makes the world go around!*

I juni höll Malmö Högskola i den stora ECSS-konferensen. Det känns plötsligt så länge sedan, men det var ju bara några månader sedan. Allt beröm skickas till staben i Malmö som höll i allting och fick allt att klaffa, i alla fall nästan allt. Många bra föreläsningar, så bra och välbesökta att ibland fick folk inte plats för salarna var i en del fall små. Många intressanta personer och möten. Bra organisation. Allt som allt så var det en bra konferens och Malmöstabens ska känna sig mycket nöjda med dagarna. Stort grattis till er i Malmö!

I november är det dags för SVEBI-konferensen, denna gången i Växjö. Skynda på, skynda på att anmäla er! Ni finner länk till anmälan på SVEBI's hemsida. Ta gärna med din kollega eller kompis, vi vill gärna att fler ska komma med i SVEBI! Varmt välkomna! Och på tal om pengar - det kostar så lite att bli medlem i SVEBI!

Bästa SVEBI-hälsningar

Ann-Christin Sollerhed

Ordförande i SVEBI

Några reflektioner på årets Bokmässan i Göteborg

Som representant för SVEBI och Idrottsforskaren har jag för 25:e året i sträck beväst årets bokmässan i Göteborg (24-27/9). Min utgångspunkt har i första hand varit att granska hur idrotten behandlas på "golvet" (i olika monter) och på de otaliga seminarierna. Som bokälskare är det fantastiskt att gå runt och kolla på böcker samt föra samtal med författare som intresserar mej samt inte minst lyssna på seminarier.

Hur ser det ut med exponeringen av idrottslitteratur på mässan? Ja, här finns några förlag med idrottsböcker: Sportförlaget i Västerås och utbrytaren Idrottsförlaget också i Västerås. Sportförlaget är äldst och en utbrytare av gamla anrika Brunnhages förlag och Strömbergs förlag. På bägge dessa förlag - Sportförlaget och Idrottsförlaget - är det främst litteratur kring gamla idrottsstjärnor skrivna av drivna författare i samklang med den berörda stjärnan samt redovisning av EM, VM och OS och andra större idrottsevenemang. Det kan handla om - som nu senast - en biografi över Börje Salming och parasimmaren Anders Olsson. Den mest kända i genren är givetvis "Jag är Zlatan Ibrahimovitz" skriven av David Lagercrantz - nu aktuell med den fjärde millennieboken. Nyligen kom även boken om Klas Ingesson ut - "Det är bara lite cancer" (ursprungligen Offside förlag). Vissa ges ut av förlagen direkt, medan andra tas över från andra förlag med viss eftersläpning. Ett sådant exempel är "Minnesluckor" av Lars-Gunnar Björklund, som kom ut på Kulturhistoriska Bokförlaget 2006, men som reades ut av Sportförlaget på mässan. Slalomspionjären Sigge Bergman porträtterades 2008 direkt på Sportförlaget och reades ut. Böcker har ju idag som bekant en kort omloppstid.

Vi samtal med Sportförlaget om de inte kunde tänka sig lite mer djuplodande idrottslitteratur så slog de ifrån sig - det säljer för lite. Jag tänker här som ideal på den fantastiska boken av Erik Bengtsson betitlad "Heja röda vita laget" (1975) - alltså boken om Degerfors IF insatt i ett socio-historiskt perspektiv. En pärla! Han har även skrivit en bok om maraton.

Jag har vid varje bokmässan ett samtal med Tryggve Carlsson - ägare av Carlssons förlag (känt bl.a. för utgivning av Maktutredningen 1985-1990). Jag försöker varje år att förmå honom att ta in litteratur med idrottsanknytning. I år har precis en bok om fitness - "Fitnessrevolutionen" -

kommit ut skriven av Jesper Andreasson (docent vid Linnéuniversitetet och Thomas Johansson (professor i socialpsykologi).

Bland det stora utbud av seminarier fanns endast ett med viss idrottsanknytning - det handlade om rasism inom bl.a. fotbollen. Deltagare var bl.a. Staffan Tapper MFF som ansvarig för frågor kring rasism i klubben - orättvist mest känd för sin missade straff mot Polen i VM i fotboll i Västtyskland 1974 (jag stod bakom målet vid det tillfället och straffen var inte så dålig - målvakten gick för tidigt!) och Lilian Thuram - känd fotbollsspelare från Frankrike (VM- och EM- mästare). Thuram åker numera världen runt för sin stiftelse mot rasism inom fotbollen. Han har även kommit ut med en svensköversatt bok kring det temat på det lilla förlaget Vaktel. Ett intressant och viktigt seminarium!

Jag kollade även de universitet (bl.a. Lund, Linné, Göteborg, Linköping) som var representerade på mässan, men ingen av dessa hade skrifter av idrottskaraktär.

Slutligen vill jag rekommendera min dotter Elisabeth Östnäs´ ungdomsbok "Sagan om Turid - Kungadottern - en fantasybok i vikingamiljö. Det är bok nummer ett i en trilogi utgiven på anrika Berghs förlag. På förlagets hemsida finns även en suggestiv trailer till den första boken. Boken, som seminariebehandlades vid mässan, rekommenderas från 12 år och uppåt!

Anders Östnäs

bokälskare

Den 14:e europeiska idrottspsykologikongressen

Den av FEPSAC (det europeiska förbundet för idrottspsykologi) arrangerade kongressen ägde rum i Bern, Schweiz den 14-19 juli och samlade 730 deltagare från 61 länder. Av de 14 genomförda kongresserna har jag deltagit i alla sedan debuten 1975 då jag var ensam representant från Sverige. I år deltog uppskattningsvis 10-15 personer från Sverige.

Det var intensiva dagar med följande upplägg: Symposier/workshops 8.30-10.00, kaffe och postersession 10.00-11.30, keynote-föreläsning 11.30-12.30, Symposier/workshops 14.00-15.30, kaffe och postersession 15.30-17.00, Symposier/workshops 17.00-18.30. Att välja ett av de 12-14 symposieteman som genomfördes parallellt var inte lätt, så den här rapporten blir väldigt subjektiv då jag bara kunde närvara vid cirka 10% av det totala utbudet.

Nyheter för året var att abstracts tillhandahölls i form av ett USB och att fysisk aktivitet var inlagt i programmet. Den första dagen stod jogging på programmet. Samling vid receptionen 12.45. Av 730 deltagare var vi tre som utnyttjade tillfället till en avkopplande löpning i skogen alldeles intill kongresshallen. Under hela kongresstiden var det cirka 30 grader varmt så de övriga dagarna tillbringade jag i det luftkonditionerade gymmet, även det i kongressbyggnaden. Simning och andra motionsaktiviteter stod på programmet de övriga dagarna. En annan nyhet var en paneldiskussion med representanter för olika idrottspsykologiska organisationer med frågor såsom "Vilket berättigande har din organisation?" och "Sker något samarbete?" Jodå, mer samarbete önskades, men ingen var beredd att lägga ner sitt förbund. Några andra träffar, som inte handlade om forskningsrapporter, var ett symposium om att söka EU-bidrag och vad man ska tänka på för att få sin forskning publicerad. Statistik om "refusal rate" presenterades och ju fler manuskript som skickas till en viss tidskrift, desto mer letar redaktionskommittén efter sådant som kan resultera i avslag innan manuskriptet går vidare till bedömare.

FEPSACs generalförsamling avlöpte utan några sensationer. Alla rapporter godkändes, den avgående styrelsen avtackades och den nya valdes. Karin Moesch från Lund valdes in som ledamot. Anne-Marie Elbe, verksam i Köpenhamn, valdes till ny ordförande. Den andra

FEPSAC-konferensen, den som SVEBI var kandidat till, arrangeras i Nottingham den 28-29 november 2017 och nästa kongress äger rum i Münster den 15-20 juli 2019 då FEPSAC firar sitt 50-årsjubileum.

Postersessionerna ägde rum samtidigt som kaffe/te, bröd/kakor och frukt serverades, vilket uppskattades oerhört. Utbudet var gigantiskt och utrymmet mellan skärmarna minimalt, med andra ord var trängseln enorm. Enligt min mening var merparten av postrarna dåliga – alltför mycket information, alldeles för liten text och oftast inga handouts. Jag passar på att framföra mitt förslag på framtida posterutställningar: Liksom tidigare bör de granskas av bedömare och den texten bör finnas på handouts, som obligatoriskt skall tillhandahållas. På själva postern räcker det med en titel, vem som är ansvarig, frågeställning och resultat samt kontaktadress skrivet med adekvat stilstorlek. Det tror jag skulle leda till intressanta diskussioner.

Utbytet av den forskningsmässiga delen blir alltid väldigt individuell. När jag som student deltog i internationella kongresser var jag besviken för varje presentation som inte gav mig något nytt. Numera är det tvärtom. Jag bockar med stor tillfredsställelse av varje presentation som inte innehåller något nytt för mig och konstaterar med lika stor tillfredsställelse att jag hänger med inom mina specialområden.

Erwin Apitzsch

På jakt efter något nytt - om förändringsprocesser i organiseringen av svensk föreningsidrott

Cecilia Stenling försvarade sin avhandling: "The Drive for Change - Putting the means and ends of sport at stake in the organizing of voluntary Swedish sport" den 5 juni 2015, Pedagogiska institutionen, Umeå universitet, med professor Eivind Skille från Högskolan i Hedmark, Norge som opponent.

Kan du berätta lite mer om avhandlingsarbetet?

Avhandlingen är organisationsteoretisk och jag använder mig av begrepp från paraplyperspektivet organisatorisk institutionalism för att precisera mina frågeställningar och analysera mitt material. Jag har också försökt att sätta de processer jag studerar i ett policy-sammanhang, vilket jag tycker är viktigt när vi har att göra med svensk föreningsidrott.

Hur har du samlat in material?

Sammanlagt har jag själv genomfört 29 längre intervjuer med företrädare för kommuner, distriktsidrottsförbund och idrottsföreningar i fyra olika kommuner där Drive-in idrott organiserats. Dessutom har jag tillsammans med Josef Fahlén gjort 218 telefonintervjuer med företrädare för ett slumpmässigt urval av svenska idrottsföreningar.

På vilket sätt kommer dina forskningsresultat komma till nytta för andra?

Det beror lite på hur man ser det. Ur ett strikt forskningsperspektiv törs jag drista mig till att säga att jag har studerat svensk föreningsidrott på ett sätt som inte gjorts tidigare. Jag har också använt mig av vissa teoretiska begrepp som inte använts tidigare inom den internationella idrottsforskningen. Därmed kan man säga att jag har bidragit med ett perspektiv som gör att man "får syn" på saker som man annars inte skulle ha gjort.

Dessutom kan jag genom avhandlingen visa på:

- Förtjänsterna med att sätta organiseringen av föreningsidrott i ett policy-sammanhang. Men också det omvända, att studier av policy och policy-implementering är betjänta av

förståelser som går att hämta ur organisationsteoretiska perspektiv.

- Att organisering är en (pedagogisk) process där idrottens mål och medel står på spel (se titeln) och att detta blir särskilt tydligt när nya idéer och praktiker legitimeras och organiseras, men att detsamma gäller för organisering av ”reguljär” verksamhet. Jag vill särskilt peka på hur organisering är en process där konsekvenserna av val ofta är oöverblickbara/svåra att förutse. Idéer och praktiker som verkar ”ideala” och som är fyllda med goda intentioner kan få följdverkningar som kan ses som problematiska, beroende på vilket perspektiv man intar.
- Att det är viktigt att skilja (analytiskt och empiriskt) mellan hur idéer legitimeras och hur de implementeras i organisationer. T ex kan man säga att alla mina informanter var väldigt positiva till Drive-in idrott som idé och praktik, men föreningsföreträdarna (med undantag för en förening) har svårt att se Drive-in idrott som en framtida del av deras kärnverksamhet – de har ett väldigt instrumentellt förhållningssätt till deras delaktighet i organiseringen av Drive-in idrott. Det är alltså en stor skillnad på svaren på frågan ”Varför är Drive-in idrott en bra idé?” och frågan ”Varför är det en bra idé för er att vara en del av organiseringen av Drive-in idrott?”.
- Att det finns förtjänster med att försöka förstå hur organisationer bidrar till legitimeringen av och ”tar sig an” nya idéer från deras perspektiv och att begreppet institutionellt konstruerade organisatoriska identiteter är ett sätt att göra det.
- Att det inom svensk föreningsidrott finns en stor variation av vad idrottsföreningar ”är” och att det därmed också finns olika syn på vad idrott ”är” och vad idrottens mål och medel är. Detta, menar jag, kan få betydelse för hur vi betraktar svenska idrottsföreningar som utförare av olika idrottspolitiska mål.

Tror du att dina resultat kommer att påverka föreningsidrotten, eller har det redan gjort det?

Det vet jag inte. Men om det är något jag skulle vilja fick genomslag från avhandlingen är det nog att det är viktigt att behålla en kritisk medvetenhet i organiseringsprocesser. Jag menar att på spel i sådana processer är idrottens mål och medel, men också föreningsidrottens samhällliga position och roll. Föreställningar omsätts och förändras genom att frågor ”besvaras” i organiseringen. Exempel på sådana frågor är ”Vad ska idrott vara?” ”Vad ska idrotten uppnå?” ”Vad ska uppnås genom idrotten?” ”Vilka är lämpliga medel för att uppnå dessa mål?” ”Vem ska ha rätten att bestämma idrottens mål och medel?” När dessa frågor ”besvaras” i organiseringen får det konsekvenser bortom idrotten genom att vissa mål-medel-relationer får företräde före andra, finansiella medel kanaliseras i vissa riktningar men inte andra, och på grund av föreställningar om hur individer och grupper ”är” så blir de föremål för olika versioner av ”idrott”. Därmed är organisering också en process som bidrar till formandet av den svenska befolkningen.

För bara några veckor sedan lanserade idrottsminister Gabriel Wikström (S) att regeringen ska tillföra 224 miljoner till föreningsidrotten för att idrottsföreningar ska intensifiera sitt arbete med nyanlända invandrare. Ett argument jag för fram i avhandlingen är att inneboende i idrottspolitiska initiativ såsom detta, och i de tidigare omfattande statliga utvecklingsprogrammen Handslaget och Idrottslyftet, är en press på idrotten att förändra sig: föreningsidrotten ska göra något ”annat”, bli något ”annat”. I relation till det väldigt konkreta exemplet med idrottsministerns initiativ tror jag att min avhandling skulle kunna vara ett underlag för att diskutera frågor såsom:

- Vilken beredskap har idrottsrörelsen och framför allt idrottsföreningar att svara mot detta idrottspolitiska mål (integration)?
- Hur kan organiseringen av ett sådant ”intensifierat” arbete ta sig i uttryck och vad betyder det för hur idrottens mål och medel och dess deltagare konstrueras och rekonstrueras?
- Vad betyder det för idrottsrörelsens autonomi, dess ställning som folkrörelse, att de blir föremål för politiska initiativ där idrotten är ett medel för att uppnå icke-idrottsliga mål (i det här fallet integration)?

Vad är du själv mest förvånad över, när det gäller dina forskningsresultat?

Det är nog att det är den otroliga variation av ”typer” av idrottsföreningar som finns i Sverige och hur dessa varierar i termer av hur de ser på idrottens mål och medel, dvs vad idrott ”är”. Men jag är nog också förvånad över hur otroligt menings-impregnerad organiseringsprocesser är och hur tydligt det är att det finns starka föreställningar om hur individer och grupper ”är” och att det omsätts i organiseringen.

Vilka tror du kommer att kasta sig över boken?

Jag hoppas att den ska komma till nytta i en diskussioner som rör väldigt grundläggande frågor om föreningsidrottens roll i det svenska samhället. Eftersom att avhandlingen är positionerad i korsningen mellan sport sociology (idrottspedagogik), sport policy och sport management hoppas jag att de forskare som är intresserade av hur vi kan analysera idrotten från just ett sådant flerdimensionellt perspektiv vill glutta lite i den.

Vad är du mest stolt över i ditt arbete?

Forskningsmässigt så är jag nog mest stolt över att jag har försökt lyfta fram hur organisering inte bara är en ”ram” kring vilken verksamhet utförs, utan att det är en (pedagogisk) process som i sig själv är värd att studera. Rent personligt så är jag faktiskt stolt över att jag rott det här projektet i hamn och samtidigt lyckats vara mamma till två fantastiska små pojkar som fötts under min doktorandtid.

Att sluta föreningsidrotta

En kvalitativ studie om hur idrottsföreningar i Umeå Kommun upplever ungdomars avhopp från idrotten.

Av: Sofia Lind & Linn Nordstrand

Handledare: Inger Eliasson

Examensarbete vid Idrottsvetenskapliga programmet, Umeå universitet.

Inledning

Trots att åttio procent av alla ungdomar i Sverige under sin uppväxt någon gång är med i en idrottsförening är bara hälften av dem kvar vid 20 års ålder. När ungdomar närmar sig tonåren händer något som bidrar till att rekryteringen till samt återväxten inom idrotten minskar, och många väljer att sluta med föreningsidrott (Engström & Jakobsson, 2008). Den organiserade barn- och ungdomsidrottens aktivitetsnivå har minskat sedan 2008 och som inte går att förklaras med befolkningsutveckling eller varierade ungdomskullar (Norberg, 2013a). Statistik visar även att avhoppet är störst bland äldre ungdomar i åldern 13-20 år.

Att få barn och unga att vara fysiskt aktiva och att fortsätta vara verksamma inom idrottsrörelsen är en stor angelägenhet och som Norberg (2013b) diskuterar i antologin *Spela vidare*. Staten har därför tillsammans med idrottsrörelsen genomfört flera satsningar, bland annat Handslaget (2004-2007) och Idrottslyftet (2007-2014). Dessa insatser med mål att rekrytera samt behålla unga inom idrotten och genom att de erhållit enorma resurser och pengar visar på hur viktigt idrottspolitiskt mål detta är.

Ungas uppfattning om sitt eget inflytande gällande att kunna påverka sin egen tränings- och tävlingsverksamhet uppges vara låg. De har dessutom ett relativt lågt inflytande avseende ledarskap och som medlem i de organ som leder och utvecklar föreningens verksamhet (Trondman, 2005). Något som är svårförstått och delvis problematiskt är att delaktighet kan betyda olika saker för olika individer, vissa är nöjda med det som erbjuds medan andra vill kunna påverka sin omgivning (Engström & Jakobsson, 2008). Något som uppmärksammats är att

unga sällan blir tillfrågade och svensk idrottsrörelse går därmed miste om en enorm mängd potentiella ledare eller föreningsaktiva som fortfarande har ett intresse och kunskap om idrott och idrottens organisation (Redelius, 2007).

Men hur ser idrottsföreningar på att ungdomar slutar idrotta i tonåren? Och vad är deras tankar kring vad som behöver utföras för att behålla dem som aktiva eller eventuellt behålla dem på andra sätt inom verksamheten? Forskningen har hittills fokuserat på vad ungdomar anser vara anledningen till att de slutar men även studier har genomförts där föräldrar och ledare har varit målgruppen. Färre studier har valt att behandla idrottsföreningars perspektiv och erfarenheter kring ungdomsidrotten. Därmed var ambitionen med studien att tillsammans med uppdragsgivaren Umeå Kommun öka kunskapen om hur föreningar i Umeå Kommun utifrån föreningsrepresentanters perspektiv ser på att ungdomar väljer att lämna idrottsföreningar. Vidare var syftet att synliggöra deras tankar kring vad som görs för att behålla ungdomar längre upp i åldrarna samt hur de ser på att behålla dem som ledare eller delaktiga i föreningens arbete på annat sätt.

Tidigare forskning

När det gäller medlemsantal så visar statistik på att det är framförallt under tonåren som idrottsrörelsen tappar medlemmar (Riksidrottsförbundet, 2009a). Att få barn och unga att vara fysiskt aktiva och att fortsätta vara verksamma inom idrottsrörelsen är en stor angelägenhet där staten har genomfört flera och som erhållit enorma resurser och pengar visar på hur viktigt detta anses vara.

Franzén och Peterson (2004) kategoriserar anledningar till avhopp baserat på inre och yttre faktorer. Vidare väljer de att förklara dessa med att inre faktorer handlar om idrotts- eller verksamhetsrelaterade och yttre faktorer går att koppla till samhällsrelaterade omständigheter. Även om Eliasson och Johansson (2014) främst fokuserar på förändringar som en gemensam nämnare till anledningar att unga slutar så förklarar de att några orsaker kretsar kring förhållanden som sker inom organisationen medan de övriga faktorerna ligger utanför organisationens område samt hur ungdomarna upplever innebandy i kombination med övriga tonårsrelaterade förändringar. Franzén och Peterson (2004) anser också att vissa anledningar

handlar om socialisationsfaktorer och kopplas till ungdomars utveckling. Eliasson och Johansson (2014) har även de uppmärksammat bidragande orsaker till att unga slutar idrotta. De ser att faktorer som inom organisationen bland annat är känslan av att idrotten blivit mer prestations- och resultatnriktat, förändringar i lagets sammansättning samt nya tränare eller förändrade förhållningssätt hos tränaren är framträdande orsaker inom organisationen. Vidare redogör även Franzén och Peterson (2004) för inre faktorer som rör idrottsverksamheten och har sett att avsaknaden av bra ledare är avgörande likaså socialt kapital. De fortsätter med yttre faktorer som beskrivs komma från kringliggande förhållanden, som att någon annan aktivitet lockar individen mer.

Trondman (2005) riktar även intresse mot andelen avhoppare som kunde tänka sig att återvända till föreningsidrotten igen. Ungefär hälften (53 %) av de tillfrågade svarade att det fanns en möjlighet att börja idrotta igen. Franzén och Peterson (2004) har i sin studie sett att få föreningar arbetar med att aktivt försöka påverka de ungdomar som lämnat verksamheten att komma tillbaka. De har även kommit fram till att innehav av socialt kapital som kompisar i verksamheten och även fotbollskapital eller erkännande är viktiga komponenter för att vilja fortsätta spela fotboll. Vidare beskriver även Eliasson och Johansson (2014) det som påverkar ungdomarna att stanna kvar i idrotten. De nämner att gemenskapen och lagkänslan i gruppen är viktig och är något som kontinuerligt måste arbetas med. Vidare skriver de om vikten av att tränarna ser individerna i laget och låter de utvecklas efter sina egna förutsättningar och mål. Eliasson (2011) har i sin svenska studie om vad barn som spelar ishockey och fotboll anser vara betydelsefullt med sin idrott intervjuat tio stycken 12 åringar. Där framkommer att anledningar till att ungdomar väljer att stanna kvar i idrotten är att den måste vara motiverande och kännas meningsfull dessutom vill barn och ungdomar känna att de lär sig nya saker och utvecklas i sin idrott. Detta är något Engström & Thedin Jakobsson (2008) instämmer i genom att påpeka att ungdomar som stannar kvar i idrotten gör det för att de känner att det är betydelsefullt att få känna att de ingår i ett sammanhang med andra ungdomar där de kan utvecklas och ha roligt.

Trondman (2005) visar att unga har ett relativt svagt inflytande i föreningsidrotten avseende bland annat ledarerfarenheter och medlemskap i de organ som leder och utvecklar föreningens verksamhet. Unga ledare utgör en liten minoritet av idrottsrörelsens ledare. Hela 84 % av de i

studien uppger att de aldrig varit ledare trots att var femte (19 %) ung utan ledarerfarenheter vore intresserade av att bli just ledare. Det visar sig även att de ungdomar som kan tänka sig att bli ledare väldigt sällan bli tillfrågade då 72 % angav detta. Antalet unga som är medlemmar i styrelser eller arbetsgrupper i idrottsföreningar är ännu lägre än antalet unga med idrotts- eller ledarerfarenheter. Redelius (2002) har med som målsättning att beskriva idrottsledare på skilda sätt och analysera vad som värdesätts inom barn- och ungdomsidrotten. Av ledarna i studien var nästan var fjärde tonåring och kan därför ses som en ung ledare, dock konstaterar författaren att trots en viss inflytelse i föreningarna finns ungdomarna inte med i de beslutande organen i samma utsträckning som de äldre ledarna.

Syfte

Syftet med studien var att utifrån föreningsrepresentanters uppfattningar öka kunskapen om föreningars syn på att ungdomar slutar med idrott och hur de arbetar med att behålla dem inom idrotten. Vidare var syftet att undersöka hur idrottsföreningar ser på att behålla ungdomar som ledare eller delaktiga i föreningens arbete på annat sätt än som idrottsaktiva. Studien utgick ifrån tre konkreta frågeställningar:

- Vad anser föreningsrepresentanter om anledningar till att ungdomar slutar idrotta?
- Har föreningarna några strategier för och utförs något specifikt arbete för att få fler ungdomar att stanna kvar i föreningarnas verksamhet?
- Hur ser föreningsrepresentanter på att behålla ungdomar som ledare eller delaktiga i föreningens arbete på annat sätt än som aktiv idrottare?

Metod

Denna artikel bygger på resultaten från en intervjustudie med nio kvalitativa semi-strukturerade intervjuer med föreningsrepresentanter från olika idrottsföreningar inom Umeå Kommun. Då föreningsrepresentanternas synpunkter, upplevelser och erfarenheter är av stor vikt för att kunna besvara det kvalitativa syftet och frågeställningarna valdes intervju som datainsamlingsmetod. Ett brett urval av idrottsföreningar eftersträvades med anledning av studiens syfte och frågeställningar samt efter givande diskussioner med den externa uppdragsgivaren, Umeå Kommun, som ansåg det önskvärt med en bred bild av hur föreningar i kommunen ser på avhopp inom ungdomsidrotten. Studiens urvalsgrupp var föreningsrepresentanter med en insyn i

föreningens ungdomsverksamhet. Detta för att kunna besvara studiens syfte och frågeställningar som behandlar frågor kring ungdomsidrott och därför krävdes personer med kunskap om den delen av verksamheten i respektive förening.

Av de föreningar som ingick i studien kategoriserar sig fem stycken som ensektionsföreningar där de endast bedriver en idrott inom föreningen. Därav beskriver sig de resterande fyra föreningarna som flersektionsföreningar som innehar flera idrotter i samma organisation. Vidare bedriver fem föreningar lagidrott, tre stycken både individuell- och lagidrott och en förening fokuserar på individuell idrott i sin verksamhet. Fortsättningsvis anser sig två av föreningarna bedriva elitverksamhet, en förening kategoriserar sig som halvelit, vilket de förklarar med att de är en barn- och ungdomsförening med elitambitioner. En annan förening har svårt att kategorisera sig och menar att de fokuserar på allt medan de resterande fem föreningarna anser sig bedriva breddverksamhet. De flesta av föreningarna bedriver sin verksamhet i centrala Umeå där sex stycken av föreningarna är placerade nära stadskärnan. En förening befinner sig strax utanför centrum och två stycken är placerade i en tätort utanför Umeå.

Representanterna hade olika positioner i föreningarna även om detta i sig inte var fokuset utan det är som tidigare nämnt deras kunskap om hur ungdomsidrotten bedrivs i föreningen. Bland annat valdes föreningsrepresentanter som var ordförande, ungdomsansvarig, ungdomssportchef och verksamhetschef. Somliga var även ledare för ungdomar.

Resultat

Åtta av nio föreningar märker av att ungdomar lämnar idrotten och ser en brytpunkt vid 15-16 års ålder. Samtliga anser att avhopsfrågan är komplex men ställer sig positiva till att belysa frågan kring anledningar till att ungdomar väljer att sluta genom att delta i studien. Detta för att kunna använda svaren som verktyg till att förbättra och anpassa verksamheten: *“Vi måste ju också acceptera sådana fall i idrottsrörelsen, men i de fall där vår organisation gör systematiskt fel så måste vi få feedback så att vi kan korrigera vårt sätt att agera”*. Anledningar till att ungdomar slutar varierar på grund av flera faktorer exempelvis vilken förening och idrott. Den generellt största anledningen är att ungdomar väljer att satsa på en annan idrott och därför slutar i föreningen. Vidare är också att de tröttnar på sitt idrottande och väljer andra intressen istället.

Förändringar anser också många föreningar vara en anledning där till exempel att lag splittras eller att någon i laget byter förening och de resterande spelarna tappar gemenskapen eller att vissa flyttar för att börja gymnasiet på annan ort. Avslutningsvis framstår den allt större resultatriktningen i idrotten samt att allt eftersom högre krav ställs i idrotten längre upp i åldrarna och ungdomarna ställs inför valet om de är beredda att lägga ned den tid och energi som krävs: *“Där blir de också lite kinkigare i hur det går, man märker att oftast sätter de så mycket press på dem själv. Så det är klart, att känner de också att de inte har tid och tycker att det går så himla dåligt så blir det att de slutar istället.”*

Då alla föreningar är medvetna om att många ungdomar lämnar idrotten i tonåren är de också angelägna att försöka hitta en lösning på att behålla dem längre upp i åldrarna: *“Vi vill ju helst ha en förklaring till varför så vi kan fånga upp också om det är någonting.”* Föreningarna ser uppföljning som ett viktigt verktyg till att få veta anledningen till att ungdomarna väljer att sluta, och på så sätt kunna använda det till att utveckla sin egen verksamhet. Flera föreningar brukar fråga om någon slutar för att ta reda på om det är något som har hänt och ibland höra av sig en tid efteråt, antingen till ungdomarna själva eller deras föräldrar. Att utbilda ledare som är engagerade anser en utav föreningsrepresentanterna vara en orsak till att ungdomar faktiskt velat komma tillbaka till föreningen. En förening har använt sig utav mejlutskick där de mejlat alla som någonsin funnits på mejllistan men slutat idrotta i föreningen. En annan förening har anställt en person i föreningen som bidragit med mycket de senaste åren genom att ha tagit stort ansvar och hjälpt till att minska avståndet mellan de två indelningar av aktiva som finns i föreningen. Detta samt ett projekt som heter juniorsatsningen där de två olika indelningarna har fått möjlighet att träffas genom träningshelger och fått dem att umgås utanfört träningsanläggningen har bidragit till en helt annan gemenskap.

Många av föreningarna menar att de gärna skulle arbeta med att hålla kvar ungdomar i föreningen om de hade en utarbetad plan eller strategi. Dessvärre att detta är en resursfråga, både ekonomiskt och vem i föreningen som skulle genomföra arbetet: *“Ur individens perspektiv kanske men inte ur föreningens för vi har inte dom resurserna och man ju tycker att man ställer oerhörda krav på idrotten”*. Något som flera föreningar diskuterar är att fokusera på vad de

måste sluta med sådant som får ungdomar att sluta, som selektering eller att någon ledare skriker nedsättande kommentarer.

Alla föreningar talar om att det är en brytpunkt vid ungefär 16 års ålder där många ungdomar väljer att sluta. Anledningar till att ungdomar väljer att stanna kvar i föreningarna anser föreningsrepresentanterna vara varierande orsaker som bland annat gemenskap och bra ledare. De ser gemenskap som en betydande orsak till att ungdomar väljer att fortsätta, genom att få en stark grupp och att ungdomarna känner att de är ett gäng så tror de att det är lättare för dem att stanna kvar och inte dras till andra aktiviteter. Även aktiviteter utanför idrotten för att de ska lära känna varandra i gruppen:

“Vi brukar prata om en stol med tre ben dels är det ju fotbollen som är ett utav dem, sen är det skolan och sen är det de sociala. Så fort någon utav de tre blir ett problem märker vi att de två andra också blir problem, om skolan blir ett problem så presterar de inte i fotboll och de blir jobbigt med vänner och så vidare. Funkar inte de sociala i laget, ja då är ju risken att de faktiskt slutar spela fotboll för att då blir allting tråkigt runt omkring. Så vi är ganska och tycker det är viktigt att de tre delarna fungerar och försöker få ihop det ” (Förening 2)

De tror också att en anledning till att ungdomar väljer att fortsätta är för att de har en drivkraft och tycker att det är roligt och inte så mycket vad föreningen gör.

Nästantill alla av föreningarna anser att deras ungdomar har lite inflytande i föreningarna, många menar att de har inflytande i laget men inte i övriga föreningen. Några föreningar använder sig utav spelarråd i ungdomslagen där spelarna har chans att uttrycka sina åsikter. Detta är dock inget organiserat krav från någon av föreningarna utan något respektive ledare och lag får besluta om. De flesta föreningar anser att ungdomar har lite inflytande i föreningen, dock tycker de att det är en svår fråga och en förening beskriver hur de tycker att det fungerar i föreningen: *“Ja men de är ju så att medinflytande är ju inte samma sak som medbestämmande, det är ju som i ett företag, man får ha åsikter å sen gör cheferna som dom vill”*. Många föreningar anser att det skulle vara en bra lösning att ha en ungdomsrepresentant i styrelsen men tycker att det kan vara svårt att implementera och är inget som arbetas med i dagsläget:

“Vi är dåliga på det här. Vi ställer inte frågan. Vi kan ställa den allmänt men jag tror att man måste fråga personligen och slussa in dom. För det har man ju märkt när man frågar dom här fotbollsskoleledarna som är ungdomar som är aktiva i vår förening att många är intresserade att vara ledare men att de inte får frågan. Det är för att vi saknar resurser att följa upp, för vem ska göra det?”

En åsikt som uppkommit är att föreningar har ställt frågan men att ungdomar känner att de inte har tid eller inte vill. Det var en förening som anser att deras ungdomar har inflytande i föreningen då de har en ungdomssektion som aktivt arbetar med att ordna aktiviteter och även har en representant i huvudstyrelsen. Sammanfattningsvis finns det generellt ingen tydlig plan eller strategi som någon förening använder sig utav för att få ungdomar mer delaktiga. Föreningarna ställer sig dock positiva till spelarråd eller liknande för att få höra deras åsikter. En generell åsikt hos föreningarna är att det kan vara svårt att få in ungdomar i styrelsen även om de flesta ser det som en positiv möjlighet. Däremot att ha ungdomar som aktiva i arbetsgrupper är en positiv ingång och en förening förklarar att i princip hela A-lagets arbetsgrupp består utav tidigare spelare och att de försöker få in folk till deras ungdomsorganisation. De förtydligar att de alltid söker efter folk som vill hjälpa till: *“Vi söker ju alltid de som vill vara aktiva eftersom vi är så pass ideell förening så kan vi ju inte erbjuda någon lön på en ideell basis”*.

Att ha ungdomar i styrelsen ses som en bra idé av majoriteten av föreningarna men det är inget de i dagsläget arbetar med. Att ha ungdomar som ledare för yngre lag är däremot något som många föreningar redan har och något som de vill utveckla ytterligare. Unga ledare är eftertraktade och föreningarna anser att det är bra att få nya synsätt på till exempel övningar till träningen men också för att dem är bra förebilder för gruppen de tränar. Något som diskuteras är huruvida en person är en lämplig ledare eller inte. Det ses inte som en självklarhet att få vara ledare och en form av eget initiativ anses krävas: *“Tycker man inte att det är nån som frågar mig så kanske man inte är ett ledarämne heller. Man måste ju visa lite intresse också, fråga vem man kan prata med. Nånstans kanske man måste ha så pass mycket karaktär å mod för att bli ledare”*. En förening resonerar kring att få igång en fadderverksamhet där äldre spelare är faddrar till de yngre och på så sätt hjälper till på träningar och i deras klasslagsverksamhet som är föreningen sätt att rekrytera spelare. Samtidigt säger föreningen att dem är dåliga att ställa

frågan till ungdomar och att det är en anledning till att de inte har så många unga ledare. Detta anser föreningen handlar om att det är en resursfråga men att de önskar att de kunde arbeta mer med det. Något som kan konstateras är att tydliga rutiner saknas hos föreningarna.

Alla föreningar erbjuder ledarutbildningar men har generellt sett ingen möjlighet att betala ut ersättning i form av pengar utan ser möjligheten att ställa upp som referens för ungdomarna i framtida arbetssökande. Vid frågan om de tror att ungdomarna vet vem de ska kontakta i föreningen för att få möjlighet att bli aktiva i föreningens arbete går åsikterna isär. Flera menar att om de är intresserade kan de ta kontakt med sin egen lagledare eller att bara gå till valfri person i organisationen. Dock tror alla föreningar förutom en att kommunikationen kan tydliggöras ännu mer.

Diskussion

Åtta av nio föreningar anser att de märker av att ungdomar väljer att sluta idrotta i deras föreningar. I likhet med Franzén och Peterson (2004) som i sin studie visar på en stadig minskning av idrottande ungdomar under de samtliga år som deras studie genomfördes. Men vill de hellre utöva en annan idrott, träna på egen hand eller har andra intressen kan inte avhopp ses som ett problem enligt föreningarna. Problem blir det om ungdomar tvingas sluta för att de inte platsar, blir utstötta eller inte har råd att utöva sin idrott. Anser föreningarna att ungdomar slutar av den första anledningen, att de valt det själva, är det ett bra tillfälle för dem att försöka behålla dem som ledare. Däremot, slutar ungdomar för att de inte platsar eller för att de känner sig utanför så måste föreningarna se detta som ett problem och aktivt arbeta mot detta. Alla föreningar anser att det är en komplex fråga och svårt att förstå anledningar till att ungdomar väljer att sluta föreningsidrotta. Detta kan kopplas till vad Trondman (2005) menar kan förstås utifrån både inre och yttre faktorer, som även Franzén och Peterson (2004) använder sig utav för att tolka och kategorisera olika faktorer som bidrar till att ungdomars avhopp.

Sju av tio föreningar menar att andra intressen lockar och att ungdomar tröttnar på idrotten är vanliga orsaker till avhopp. Detta har även tidigare forskning sett (Eliasson och Johansson, 2014; Franzén och Peterson, 2004; Trondman, 2005). Dessutom kopplar Franzén och Peterson (2004) tappat intresse till olika socialisationsprocesser som handlar om att ungdomar helt enkelt vill

testa på någonting annat på grund av att många förändringar sker i deras liv. Utifrån vår studie framgår det att föreningarna tycker att idrotten är en bra plats för socialisation och fostran men samtidigt menar vi att det finns andra platser i samhället där det kan ske på. Vilket idrotten egentligen borde se som positivt om ungdomar slutar för att de hellre gör något annat och samtidigt tar med sig nya kunskaper och positiva erfarenheter från idrotten, istället för att de skulle vara tvungna att fortsätta längre upp i åldrarna. Då detta skulle kunna medföra en negativ syn på föreningsidrotten och då de förmodligen inte skulle känna ett behov av att komma tillbaka någon gång. Har de istället haft en bra och givande tid i sin förening anser vi att chansen att komma tillbaka senare eller fortsätta motionera på andra sätt är större än om de blickar tillbaka på ett tråkigt avslut.

Trondman (2005) uppmärksammar att upp till hälften av de ungdomar som slutat gärna hade fortsatt och att det ser en möjlighet till att börja idrotta igen. Denna slutsats är även något som Eliasson och Johnsson (2014) kommit fram till i deras studie där flera flickor som intervjuats säger sig egentligen tycka om innebandy och hade troligtvis fortsatt under andra omständigheter. Vidare menar författarna att det är dessa ungdomar som föreningar har störst chans att behålla i sin verksamhet. För att kunna ta reda på vad anledningen till avhopp är behövs en strategi eller någon form av plan för uppföljning. Eliasson och Johansson (2014) ser att föreningar är nästintill helt frånvarande under avslutsprocessen och att de därför besitter väldigt begränsad kunskap om vilka som funderar på att sluta och varför, vilket ger föreningarna sämre möjligheter till att arbeta fram strategier för att få unga att fortsätta. Detta är alla föreningar positiva till men anser att det är en resursfråga. Dessa resurser behöver inte vara i form av pengar eller fler anställda utan att vi ser en möjlig lösning på resursfrågan att arbeta fram en strategi eller plan för hur föreningar ska arbeta med dessa frågor. Då föreningarna anser att de har för lite resurser för att kunna ta tag i problemet vore det därför en lösning att till exempel kommuner eller förbund ger verktyg för att kunna arbeta med detta. Exempelvis utbildningar inom ämnet, färdiga strategier eller påvisa exempel på föreningar som har arbetat med detta.

Trots att de allra flesta föreningar tycker att de behöver arbeta för att behålla ungdomar så genomför nästan ingen något aktivt arbete för att behålla ungdomar eller försöka få tillbaka

ungdomar som slutat. Eliasson och Johansson (2014) visar på att det handlar om att ta reda på ungas behov, önskemål och ambitioner samt hur dessa kan appliceras på verksamheten. Där anser vi att föreningarna måste ha ett individperspektiv och att på så sätt försöka förstå varje ungdoms situation inom idrotten för att kunna behålla fler. Dessutom är det av stor vikt att anpassa verksamheten efter ungdomarna.

Det visar sig att långt ifrån alla unga ges möjligheter att bli ledare. Trondman skriver (2005) att unga har relativt svagt inflytande gällande ledaruppdrag och medlemskap i de grupper som leder och utvecklar organisationen. Detta speglar även resultatet i denna studie där det generellt sett saknas en plan eller strategi för att få ungdomar mer delaktiga i föreningsarbetet. Trots detta skiljer sig åsikterna där två föreningar ställer sig tveksamma till att ha ungdomar i föreningsarbetet och ledare. Däremot berättar en förening att de hela tiden söker folk som vill hjälpa till och att en arbetsgrupp i föreningen består helt utav tidigare spelare. Dessa stora skillnader kan förklaras med att de är olika föreningar med olika förutsättningar och organisering. Föreningar söker efter de som de kallar "ledarämnen" och har egenskaper som tycks passa en ledare. Detta innebär att föreningar går miste om många potentiella ledare som med tiden skulle kunna växa in i rollen och bidra med ett nytt sätt att se på saker. Vi anser att föreningar helt enkelt måste vidga sina vyer och se möjligheter istället för att leta efter specifika egenskaper. Redelius (2007) påpekar att idrottsrörelsen går miste om en enorm mängd potentiella ledare och föreningsaktiva ungdomar som fortfarande har intresse och en bra erfarenheter men av olika skäl inte har möjlighet att fortsätta eller helt enkelt är nöjda med sin idrottsliga karriär.

Bidrag till forskningsfältet & vidare forskning

Vår förhoppning med studien var att belysa föreningarnas upplevelser och åsikter kring att ungdomar väljer att sluta idrotta. Genom att göra detta utifrån föreningsrepresentanters synvinkel kan forskningsfältet breddas, då dessa tidigare inte varit i fokus i tidigare genomförd forskning. Även med ambitionen att få föreningar att öppna upp för vad som faktiskt kan åstadkommas och arbetas med utifrån få resurser som det så ofta innebär i den ideella föreningsidrotten. Detta genom förankrade tankar och idéer som idrottsföreningar och deras representanter lyft fram i studien. Slutligen även att belysa hur föreningar ser på den för tillfället högst aktuella frågan

avhopp i ungdomsidrotten. Detta för att andra instanser så som kommuner och förbund kan få en vägledning i vilket stöd och de resurser som föreningarna kan behöva för att arbeta med denna fråga.

Det vore intressant att i vidare forskning undersöka frågan utifrån ett större geografiskt område för att kartlägga hur föreningar upplever ungdomars avhopp och få en större förståelse kring hur det ser ut i hela landet. I denna studie har idrotter med många utövare varit i fokus och därför vore det av intresse att undersöka hur mindre idrotter hanterar ungas avhopp från idrotten. Bland annat för att få inblick i hur de hanterar dessa typer av frågor och om det finns någon jämförelsebar skillnad i hur små respektive stora idrotter ser på ungdomars avhopp, inflytande och deltagande. Vidare vore det intressant att jämföra om det finns några skillnader eller likheter mellan lagidrotter och individuella idrotter. Även en jämförelse mellan föreningar med olika förutsättningar så som stad och landsbygd vore av intresse för att verkligen kunna få förståelse för olika föreningar och om de arbetar olika eller inte.

Då studien var riktad mot idrottsföreningar i Umeå Kommun skulle en större undersökning geografiskt sett, samt antalet deltagande föreningar vara av intresse för att öka förståelsen kring hur idrottsföreningar ser på att ungdomar väljer att lämna idrotten, hur de arbetar för att behålla dessa samt ungdomars möjligheter till ledaruppdrag och inflytande i förening.

Referenser

- Eliasson, I., & Johansson, A. (2014). Att sluta med idrott. En analys av avslutsprocessen och varför flickor slutar spela innebandy. *Pedagogiska rapporter*, nr 91, Umeå: Umeå universitet, Pedagogiska institutionen.
- Eliasson, I. (2011). *För barnets bästa – en antologi om idrott ur ett barnrättsperspektiv*. Centrum för idrottsforskning (CIF), 2, 111-127.
- Engström, L-M., & Thedin Jakobsson, B. (2008). *Vilka stannar kvar och varför?: en studie av ungdomars deltagande i föreningsidrott*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Franzén, M., & Peterson, T. (2004). *Varför lämnar ungdomar idrotten – en undersökning av fotbollstjejer och -killar från 13 till 15 år*. Riksidrottsförbundet, FoU-rapport 2004:3.

- Norberg, J.R. (2013a). Fler barn och ungdomar lämnar föreningsidrotten. *Svensk Idrottsforskning*, 2, 4-6.
- Norberg, J.R. (2013b). Spela vidare. I Dartsch C., & Pihlblad J. (red.), *Spela vidare. En antologi om vad som får unga att fortsätta idrotta* (s.9-17). Stockholm: Centrum för idrottsforskning.
- Trondman, M. (2005). *Unga och föreningsidrotten: en studie om föreningsidrottens plats, betydelser och konsekvenser i ungas liv*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen
- Redelius, K. (2002). *Ledarna och barnidrotten - Idrottsledarnas syn på idrott, barn och fostran*. Stockholm: Institutionen för samhälle, kultur och lärande. Diss., Lärarhögskolan. HLS förlag
- Redelius, K. (2007). *Idrottsledarskap - ett lyft för ungdomar*. Riksidrottsförbundet: Stockholm
- Riksidrottsförbundet. (2009a). *Idrotten vill - idrottsrörelsens idéprogram*.

Workshop för historisk idrottsforskning 2015

Plats: Örebro Universitet

Tid: 22 oktober kl. 13 - 23 oktober ca kl. 15.30

De idrottshistoriskt inriktade forskarna i Sverige behöver mötesplatser för att diskutera sin och andras forskning. Därför inbjuder vi till en workshop där forskare får möjlighet att träffas och ventilera sina forskningsresultat.

Mötesdeltagarna får själva bekosta sina resor och hotell i Örebro. Vi bidrar med mat, lokaler och administration.

Läs mer om workshopen och anmäl dig på:

<http://www.oru.se/humus/historiskidrottsforskning2015/>

Vi vill ha in din anmälan senast 15 september. Sänd in ditt paper för utläggning på hemsidan senast 9 oktober.

Väl mött i Örebro!

Björn Horgby

Professor i historia

0708-74 84 99

40 år med SVEBI - några sammanfattande reflektioner fritt ur minnet

Inledning

Detta inlägg bygger mycket på egna reflektioner plus lite information via tidiga Idrottsforskare.

I år firar SVEBI sitt 40-årsjubileum på samma ort - Linnéuniversitetet/Växjö - som vi firade vårt 30-årsjubileum. Ja, det är mycket som hänt sedan vi i november 1975 bildade SVEBI på Scandic Hotell i Örebro. Upprinnelsen till bildandet var sammanfattningsvis följande: psykologen Erwin Apitzsch - vår sekreterare - närde tankar om en idrottsforskningsförening redan hösten 1973. Han tog kontakt med psykologen Håkan Ornander och vår gemensamme vän sociologen Peter Arvidson. Embryot var bildandet av LuBIF - Lunds Beteendevetenskapliga Idrottsforsknings Förening. Erwin valdes till ordförande i LuBIF. I maj 1974 anslöt jag till föreningen, som från nu bestod av två psykologer och två sociologer. Grundtanken var att bilda en nationell förening med bas i beteende- och samhällsvetenskap. Det första steget var att samla likasinnade till en konferens i Lund. Så skedde! Den 5-6 december 1974 samlade vi kring 20 presumtiva idrottsforskare på Grand Hotel i Lund, där den centrala punkten var att - eventuellt - bilda en nationell förening 1975. Bland deltagarna fanns idag mindre kända namn men även mer kända som Lars-Magnus "Mange" Engström (SU - eg. Lärarhögskolan), Göran Patriksson, Ulla Tebelius, Bert Aggestedt, Ingvar Kinrell (samtliga GU - eg. Lärarhögskolan), Hans Brunnberg (SU - eg. Pedagogiska institutionen), Lars Eric Uneståhl (Örebro - eg. Socialhögskolan), Gudrun Hedberg (UU - eg. Pedagogiska institutionen) plus naturligtvis vi fyra från Lund. Mediaintrycket var relativt stort med artiklar i SDS och en radiointervju kring bildandet med undertecknad. En interimsstyrelse bildades med syfte att förbereda inför 1975-års konstituering; Ingvar Kinrell (GU), Erwin Apitzsch (LU - eg. Psykologiska institutionen), Gunnar Borg (SU - eg. Pedagogiska institutionen), Gudrun Hedberg (UU eg. Lärarhögskolan/Pedagogiska institutionen) och Lars-Eric Uneståhl (Örebro - eg. Socialhögskolan). Det beslöts att det konstituerade mötet skulle äga rum i Örebro med Lars-Eric Uneståhl som lokalansvarig i november 1975.

Lokalföreningar bildades snabbt med tillhörande lokalredaktörer: Jag själv i Lund (LU), Göran Patriksson (GU). Monica Ohlsson (SU), Gudrun Hedberg (UU) och Lars-Eric Uneståhl (Örebro). Dessa skulle rapportera till redaktören för den nya skriften Idrottsforskaren Peter Arvidson. Så

skedde! Två stencilerade provnummer av Idrottsforskaren kom ut juni och oktober 1975, dvs före konstitueringen i Örebro.

Man ska komma ihåg att idrottsforskning och idrottsutbildning vid sidan av idrottslärarutbildningen började växa fram under 1970-talet, så SVEBI låg i stort rätt i tiden. IFR - Idrottens ForskningsRåd - bildades 1970 och där delade man ut drygt 430.000 kronor till aktuell idrottsforskning inom beteendevetenskap (35%), fysiologi/medicin (38%), teknik (11%) och idrottsskador (16%) för perioden 1975/76. Pedagogiska kurser med inriktning mot idrott utvecklades under senare delen av 1970-talet liksom idrottsrelaterade avhandlingar. Här var "Mange", Hasse Brunnberg, Göran Patriksson och det mixade paret Tebelius/Aggestadt tidigt ute.

De första åren - till mitten av 1980-talet

I november 1975 konstituerades således SVEBI i Örebro. Erwin valdes till ordförande, Peter Arvidson till sekreterare/redaktör för Idrottsforskaren och jag till kassör. Förutom konstitueringen beslöts att vi skulle ge ut en periodisk tidskrift (Idrottsforskaren) samt att varje år i november hålla en idrottsforskningskonferens. Dessa två grundläggande beslut har hållits intill dags dato. En detalj som jag knappt minns är att jag under en mycket kort period (1976) var sekreterare och Peter Arvidson kassör. Året därpå bytte vi och sen dess har jag varit kassör.

De lokala idrottsforskningsföreningarna blev ingen succé utan ersattes av kontaktpersoner för de universitet/högskolor/organisationer, som hade idrottsutbildning/idrottsforskning eller annan relation till idrott.

Håkan Ornander lämnade föreningen och idrottsforskningen kort efter starten liksom något senare Peter Arvidson. Jag tog över som redaktör för Idrottsforskaren under några år, men ersattes pga stor arbetsbörda bl.a. på Högskolan i Halmstad (skapandet av Idrottspedagogisk linje plus heltid på Socialhögskolan i Lund samt heltidsarbetande hustru plus tre små barn) av Bo Schelin, Erwin (1981) och under en kortare tid (1982/83) Sven Briefe - en erfaren redaktör från Alingsås. Jag tog över som redaktör igen 1984 och har varit det sedan dess. Peter valde att satsa all kraft på sitt avhandlingsarbete, men fanns hela tiden med i periferin bl.a. som revisor under en lång räkka av år fram till sin alltför tidiga död i början av 2000-talet. Nytt folk kom in i styrelsen

- och gick - som Bert Aggestadt, Dag Levin, Sven Setterlind, Ingemar Wedman, Rolf Carlson, Bo Schelin, Jan G. Karlsson, Göran Patriksson m.fl. Det var under dessa år en relativt stor omsättning på styrelseledamöter.

Vi avhöll våra konferenser på lite olika ställen som Wennergren Center i huvudstaden 1977, SAAB i Linköping 1978 (hos hälsoprofilens skapare: Sture Malmgren & Gunnar Andersson), Flamingo Hotel i Solna 1979 och senare Bosön. Just Bosön var vår fasta konferensort under många år.

År 1985 ersattes Erwin som ordförande av Göran Patriksson. Huvudanledningen var att på ett bättre sätt legitimera SVEBI som en idrottsforskningsförening. Göran hade ju disputerat 1979 på en avhandling betitlad "Socialisation och involvering i idrott". Göran satt kvar som ordförande fram till 2011. Erwin tog över sekreterarrollen 1985, som han har skött och fortfarande sköter väl.

År 1987 är en ny milstolpe - då kom nämligen den första årsboken eller mer formellt Aktuell Beteendevetenskaplig Idrottsforskning (senare: Aktuell Beteende- och Samhällsvetenskaplig Idrottsforskning) ut - mycket på initiativ av Göran. Framsidan med den välkända fotbollen designades av min kollega professorn i socialt arbete Tapio Salonens fru och levde med länge - långt in på 2000-talet. Man kan säga att införandet av årsboken var ett led att tydligare profilera idrottsforskningen - SVEBI är och har alltid varit en idrottsforskningsförening.

SVEBI fram till 2015

Svebi-konferenserna från mitten av 1980-talet hölls i de flesta fall på Bosön. En ytterligare dimension var att Idrottspedagogerna från Halmstad (linjestart 1984, där jag under flera år var studierektor) och Umeå (linjestart 1986) regelbundet träffades i samband med konferenserna. På den tiden utgjorde studenterna en relativt stor andel av deltagarantalet. Dessa pionjära studenter bildade sedan grunden till dagens idrottsvetenskapliga utbildningar, som finns på drygt femton universitets- och högskoleorter i landet. Vi hade lite olika konferenskoncept på den tiden. Ett var att en speciellt utvald idrott under konferensens andra dag fick presentera sin verksamhet. Efter diskussioner i styrelsen fann vi efter några år att vi gled mer och mer bort från forskningen. I samma veva befann vi oss för första och egentligen enda gången i en ekonomiskt "dipp".

Intresset för våra konferenser sjönk samtidigt som idrottspsykologerna med Peter Hassmén i spetsen flaggade för en utbrytning. Detta skedde också i samband med vår millenniumkonferens i Lund år 2000. SIPF bildades, vilket i viss mån utarmade SVEBI på våra medlemmar med idrottspsykologisk utbildning. Å andra sidan var dessa relativt få! Den ekonomiska "dippen" sammanföll med den ekonomiska krisen i Sverige i början av 1990-talet. För att göra en lång historia kort kan vår utveckling beskrivas enligt nedan med utgångspunkt från våra tre ben - konferensen, Idrottsforskaren och Svebis årsbok/SJSR - forskningsskriften:

- från slutet av 1990-talet la vi ut konferenserna på olika högskolor/universitet med idrottsvetenskaplig utbildning, där dessa orter var och är mer aktiva i arrangörskapet. Grundtanken är att det ska vara attraktivt att vara samarrangör till våra konferenser. Här kan man säga att vi i stort lyckats. Våra konferenser har varit och är både välorganiserade och attraktiva. Andra "nyheter" är uppsatstävlingen, posterutställning och parallella seminarier samt att ha en mer känd idrottsprofil som konferensavslutare.

- Idrottsforskaren digitaliserades kring 2004. Numera har vi också reducerat antalet utgåvor från fyra till tre.

- vi har också sedan flera år tillbaka en hemsida - en hemsida som är under ständig utveckling (se www.svebi.se). Här finns numera bl.a. inlagt äldre nummer av Idrottsforskaren.

- årsboken har genomgått olika stadier från idrottsrelaterade artiklar till peer-review (2011) och ny design till engelsk titel (2012 - SJSR; Swedish Journal of Sport Research) och artiklar på engelska. Det senaste och pågående steget är att ge ut tidskriften som Open Access.

Ett problem som vi ständigt diskuterat genom alla år är medlemsrekryteringen, där antalet betalande fristående medlemmar drastiskt sjunker. Genom vårt generösa system med att inkludera medlemsavgiften påföljande år i konferensavgiften kan vi hålla medlemstalet uppe på en hjälplig nivå. Här är jag pessimist. Jag tror att vi i dagens digitaliserade värld får fortsatt svårt med medlemsrekryteringen. Detta är för övrigt en allmän tendens i dagens organisationsverige. Våra argument att medlemsavgiften är försumbar - speciellt för studenter/pensionärer (50 kronor); övriga betalar 150 kronor och organisationer/bibliotek 300 kronor - verkar inte bita. Det innebär att också att vi är än mer beroende av Centrum för Idrottsforskningens årliga bidrag. Det

ska sägas att vi genom alla år har känt ett bra stöd från CIF och att vår verksamhet verkligen uppskattas.

En förändring från tidigt 2000-tal var också att vi breddade styrelsen från fem till sju. Grundtanken var att samtliga i styrelsen skulle tilldelas definierade arbetsuppgifter. Under senare år har denna tanke alltmer realiserats. Samtidigt ligger vi långt framme utifrån ett genusperspektiv - av styrelsens sju ledamöter är fyra kvinnor och tre män. Dessutom har vi en kvinnlig ordförande och en utomordentlig sådan i Lollo. Personligen tycker jag det är en utmärkt fördelning!

Min roll i organisationen under de gångna 40 åren

Om man undantar de sista åren - idag handlar det för min del "enbart" om ekonomi/redaktörskap - har jag varit vad tyskarna kallar det "das Mädchen für alles", dvs en "allt-i-allo". En del har ju framkommit ovan, så jag gör nedan en sammanfattning:

- jag har skött ekonomin i stort sett från dag ett. Det har handlat om medlemsinbetalningar, utbetalning av alla fakturor, allt det ekonomiska kring våra konferenser, budget- och bokslutsansvarig mm - tveklöst - fortfarande - en tung och central post.
- jag har varit ansvarig för medlemsregistret och samtidigt aktiv medlemsrekryterare. Den senare rollen har bl.a. inneburit att jag alltid har haft med vår informationsskrift för utdelning. Detta gäller för övrigt fortfarande. Idag är jag avlastad detta genom att "endast" meddela medlemsinbetalningar till Susanne Linnér, som sköter själva medlemsregistret.
- jag har i cirka 35 år varit redaktör och ansvarig utgivare av Idrottsforskaren. Ett nummer av Idrottsforskaren har stuckit ut - nr 3-4 1984: det var ett coachingnummer som vi för första och enda gången kunde sälja ett antal lösex av och få in lite pengar. Det numret användes även i undervisningen vid olika idrottspedagogiska kurser. Innan digitaliseringen var jag bl.a. nere i Malmö på Sydsvenskan bildbyrå för att ragga bilder till skriftens framsida minst fyra gånger per år. Sammantaget har jag också skrivit flest artiklar i Idrottsforskaren genom åren - ett memento som ofta "drabbar" redaktörer i olika tidskrifter.

- jag har varit och är väl delvis fortfarande kontaktman för SVEBI och som sådan bl.a. SVEBIs representant vid Riksidrottsmötena och andra idrottsforskningskonferenser sedan början av 1980-talet.

- jag har stått för nästan alla utskick av årsboken och tidigare (före digitaliseringen) Idrottsforskaren. Som sådan har jag - undantag de sista åren - haft kontakt med tryckeriet i Lund - idag MediaTryck!

- jag har fram till början av 2000-talet ansvarat bokbord och information kring SVEBI - huvudsakligen vid Riksidrottsmötena, våra egna konferenser, men även andra konferenser.

Sammantaget: det har skett en avlastning av min arbetsinsats genom en bättre fördelning av arbetsuppgifter inom styrelsen, vilket också var grunden för utvidgningen av antalet styrelsemedlemmar. Lollo har genomfört denna avlastning/fördelning på ett utmärkt sätt!

Avslutning

Det har i stort varit trevliga 40 år, där verksamheten över tid har utvecklats i takt med samhällsutvecklingen. Men varje konferens har varit ett ekonomiskt vågspel. eftersom vi har varit och är beroende av att våra konferenser - minst - ska gå ihop. Denna osäkerhetskänsla har gällt genom alla år och gäller fortfarande. Jag har jobbat mycket SVEBIs verksamhet genom åren. Samtidigt ska jag inte klaga. Ovanstående uppgifter har genomgående varit stimulerande, även om själva utskicket av våra skrifter knappast har lockat till skratt. Nedan följer några konferenser jag minns.

Vi hade en del minnesvärda konferenser i slutet av 1980-talet med Bosön som konferensort. Framför allt två - 1988 och 1989 -, då vi under rubriken tränarrollen hade samlat flera av Sveriges förbundskaptener och aktiva som föreläsare. Här fanns bl.a. Leif Boork (ishockey), Håkan Sundin (legendarisk förbundskapten för bandy - tyvärr alltför tidigt avliden), Pia Sundhage (fotboll), Thomas Gradin (ishockey), Pelle Holmertz (simning), Jonte Sjögren (tennis), Roy Hodgson (fotboll). När jag pratar med mina f.d. studenter från Halmstad minns de framför allt dessa konferenser med stor glädje. Det handlade ju inte bara om föreläsningarna utan även om våra eftersitsar i "villan" på Bosön. I slutet av 80-talet vävdes konferenserna in i de idrottspedagogiska kurserna i Halmstad och Umeå. SVEBI-konferenserna lades helt enkelt in i

schemat. Det skapade en sammanhållning bland de pionjära idrottspedagogerna, som i sin tur bildade basen för dagens idrottsvetenskapliga program. De här åren var kanske de roligaste jag upplevt under mina 40 år med SVEBI.

Vi hade en konferens i början av 2000-talet, när vi hade en parallellsession med f.d. handikappsimmaren (helförlamade armar och endast liten benstyrka), föreläsaren, inspiratören, fd styrelseledamot i Svenska Handikappförbundets styrelse och Riksidrottsstyrelsen, kommunalrådet i Göteborg mm - David Lega. Denne fantastiske föreläsare, som förutom OS- och VM-medaljer i simning, även vunnit nationella och internationella priser (t.ex. priset Framtidens ledare av Internationella Juniorhandelskammaren som förste svensk år 2005) som bäste föreläsare. Vid hans föreläsning fick vi byta konferensrum till en större konferenslokal - naturligtvis till men för föreläsaren vid den parallella sessionen. Jag har också som handikappidrottsforskare vid flera tillfällen haft förmånen att föreläsa tillsammans med David Lega, vilket för mej har varit en stor inspirationskälla.

Konferensen i Lund år 2000 - vårt 25-årsjubileum - var lyckad, men samtidigt jobbig med allt för- och efterarbete. Jag stod för allt själv - kontakt med sponsorer, lokalbokning, festmiddagsarrangemang, allt kring deltagaravgifter, kontakt med föreläsare, registrering, bokbord mm. Jag hade dessutom min son och hans kompisar som medhjälpare när det gällde rent praktiska saker. Det var ett enmansarrangemang i stil med Lollo's enorma arbete med vår konferens i Kristianstad 2014. Man kan kanske säga att jag hade viss erfarenhet, då jag var generalsekreterare för Nordiska Sociologkongressen i Lund 1976 - en kongress med nära 500 deltagare. Vi höll till på samma plats - på Sparta i Lund! Men då hade jag ett år på mej att förbereda konferensen!

Denna avslutning gäller de första 40 åren, som jag minns det. Jag kan med andra ord tänka mej en fortsättning - framför allt då inom ramen för ekonomi och redaktörskap för Idrottsforskaren.

Anders Östnäs

kassör/redaktör